

**Додатки
до уроків
літературного
читання**

Василь Голобородько народився в 1945 році. Український письменник. Член Національної спілки письменників України.

Вірші розпочав друкувати 1963 року, коли в республіканській пресі з'явилося кілька добірок віршів.

Перша поетична книжка «Летюче віконце», яка готувалася до друку в одному з київських видавництв, була знищена вже набраною для друку через незгоду автора співробітничати з органами державної безпеки (КГБ) колишнього СРСР.

Від 1969 року і аж до 1986 року твори Голобородька не друкували в Україні. Окремі твори поета перекладено на польську, французьку, німецьку, англійську, румунську, хорватську, сербську, португальську, іспанську, естонську, латвійську, литовську, шведську, російську мови.

Наша мова

Кожне слово
нашої мови
проспіване у Пісні
тож пісенними словами
з побратимами
у товаристві розмовляємо

Кожне слово
нашої мови
записане у Літописі
тож хай знають вороги
якими словами
на самоті мовчим

Біла лелека (скорочено)

I

Біла лелека — дивний птах. Він увесь білий, тільки на кінці крил — чорний. Коли крила згорнуті, то чорне залишається ззаду. Тому його називають чорногузом. У деяких місцевостях України лелека носить німецьке ім'я гайстер. Чому названо лелеку турецьким ім'ям «лелека» — це загадка. Ще є назви боцюк, бузько, бусел, бусол, бусьол, бушля.

Коли птах летить, діти приманюють його, щоб сідав на їхні оселі. І Лелека селиться біля людей, довіряє їм. Ходить по сінокошу так, що хочеться поговорити з ним, як із людиною. Тому він, на відміну від усіх інших птахів, має і людські імена — Антон, Грицько, Іван. Його питають — коли тепло встановиться, чи довго пасти череду, просять принести води.

II

Білий колір лелеки наштовхує на творення загадки про молоко. Так виникло й замовляння пастушків, які звертаються до птаха, щоб він допоміг коровам мати більше молока від соковитої трави у лузі.

Спостереження за поведінкою лелеки та людини, яка грає в азартну гру й програє, приводить до створення приказки: «Виграв бузька на костелі (на храмі)». Лелеки відлітають у вирій після Спаса 19 серпня, тому про людину, яка відчуває себе старою, говорять, що вона ходить по світу, як ті бузьки по Спасі.

Є одна легенда, що Бог зібрав усіх гадюк, вужів, отруйних комах у мішок і звелів чоловікові кинути його в море, але ні в якому разі не розв'язувати. Чоловік не витримав, розв'язав мішок, а звідти всі гади і виповзли. Тоді Бог перетворив того чоловіка на лелеку, щоб він зібрав усіх отих жаб, гадюк і вужів.

На Благовіщення, 7 квітня, для лелеки випікається печиво у вигляді його ноги, борони та серпа. Діти носять це печиво і просять лелеку принести хороший урожай.

Якщо в сім'ї з'являються діти, то кажуть, що їх приніс лелека. Не можна розоряти лелечих гнізд, брати звідти яйця, займати пташенят і саму лелеку. Інакше лелека знищить хату, зробить її пустою, наśle всякі хвороби й напасті.

Люди замовляють лелеці майбутній урожай. А буде хліб — хата стоятиме, діти ростимуть здоровими, мешканці оселі довго жити муть. І те, що для дорослих загадка, для дітей — правда.

Андрус'як Іван Михайлович - відомий представник сучасної української літератури, поет, прозаїк, автор багатьох творів для дітей, талановитий літературний критик, перекладач.

Народився 28 грудня 1968 р. у селі Вербовець, що на Івано-Франківщині. Наразі мешкає у місті Березань Київської області.

Свої перші кроки в галузі літератури розпочав наприкінці 1990-х років, увійшовши до відомого тоді літературного гурту "Нова дегенерація".

Згодом, його називатимуть одним з яскравіших представників покоління "дев'ятдесятників".

Найбільш відомим серед читачів є такі збірки творів, як «Дерева і води», "Часниковий сік", «Депресивний синдром», «Отруєння голосом» тощо.

КАЗОЧКА ПРО ЗАЙЧИКОВУ ЗНАХІДКУ

Жив собі Зайчик – вушка-сплюшка. Ходив на базарчик, грався з мушками, купував моркву й капусту хрумку, а іноді й гризав кору в садку. Одним словом, жив, як усі зайці, – аж раптом надібав зернятка оці...

З базарчика якось він біг через ліс, велику морквину у торбі ніс і подумки нею вже ласував, аж раптом... спіткнувся і мало не впав.

– Ото вже роззява! – наш Зайчик шепче.

Та бачить – на стежці лежить мішечок. А в тому мішечку – зерняток зо двісті, таких маленьких, що шкода й з'їсти. Узяв його Зайчик собі в торбину.

Подумав:

– Завтра у зупку вкину. Може, якась це заморська приправа, тож зупка в мене вийде на славу.

Та спробував вдома кілька на зуб і вирішив:

– Це не годиться в суп! Гірчить у роті, ще й аромату від цього нібито й небагато. Не варто ними псувати страву. Краще я посаджу їх – цікаво...

А був наш Зайчик – варто сказати – трішечки, знаєте, лінкуватий. На грядці в нього все більше пусто – легше купити моркву й капусту, аніж

лопатою лапки трудити, і спинку гнути, й воду носити...

А тут його раптом як підмінили. Мов додалося в Зайчика сили. Грядку копає хвацько, на славу! Що за зернятка – дуже цікаво...

Іде Лисичка й хитро жартує:

– Уже базарчик тебе не рятує? Матимеш власну моркву й капусту. Дуже смачненькі зайчики тлусті...

Зайчик від неї сховався до хати. Каже:

– Не зможеш мене наздогнати. Лапки у мене прудкі – не загину. Сію на грядці заморську рослину.

Каже:

– Достатньо її скуштувати – і зайчики зможуть навіть літати!

Вовчик іде і сміється:

– Зайчиську! Вже по капусту бігать неблизько? Вже тебе ніжки далеко не носять? Буде вовчатам страва хороша...

Зайчик й від нього шмигнув до хати:

– Будуть вовчата лапу смоктати! Ой, не діждешся – так просто не згину. Я сію на грядці заморську рослину. Досить листочок її скуштувати – і зайчики зможуть навіть літати...

Зайчик забув свої лінощі й пустощі. Грядки заклав і морквяні, й капустяні.

Тільки ж була особливо красива та, де зростала заморська рослина.

Зайчик її поливав усе літо, й під осінь на грядці вирости... квіти!

Всього лише квіти...

Подумаєш – свято! У лузі такого добра багато. Стільки трудитись – і в нагороду всього лише квіти, жодного плоду...

Іде Лисичка:

– Певно, Зайчиську, ти по насіння бігав неблизько. І праці до цього доклав багато. Можна й завити – не те що літати...

Вовчик єхидно:

– Зайчику милий, а покажи-но, де твої крила?

Зайчик їм каже:

– Смійтесь, хоч лусніть! Ви сподівались, що буду я тлустий, бігать не зможу. Відійду від хати – і вам буде легко мене впіймати. Працею ж я тренувався все літо! Бігаю так, що не треба й летіти. А щодо квітів... На те й краса є: помилувався – й душа аж літає.

Літо минуло. Ось уже й осінь. Ось уже й школа, як кажуть, на носі.

Виглянув Зайчик якимось із хати, бачить – до нього йдуть лисенята. Йдуть і несуть по великій морквиці.

– Це тобі, – кажуть, – від мами гостинці. Квітів букетик мама просила. В тебе, казала, дуже красиві.

Дивиться Зайчик – ось і вовчата. Кажуть:

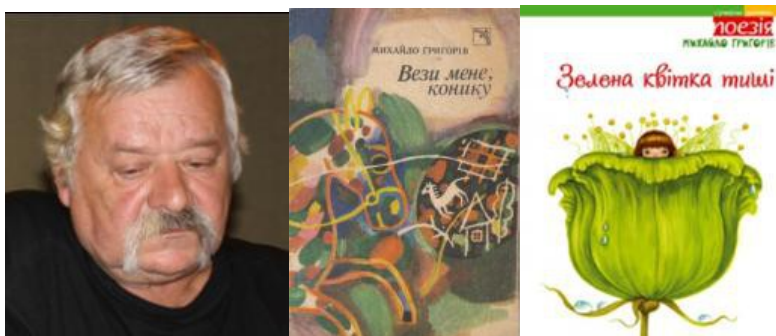
– До тебе послав нас тато. Він передав ось кілька капустин. Квітів букетик просить один, хоч би й найменший, хоч небагато. Завтра нам вперше до школи, на свято...

Зайчик радіє.

Раді і діти.

Навіть вовчиськам потрібні квіти!

Григорів Михайло Семенович

Народився 5 червня 1947 р. в с. Лісний Хлібичин Коломийського району Івано-Франківської області.

Навчався у Київському держаному університеті ім. Т. Г. Шевченка. Закінчив Латвійський університет.

Працював в апараті НСПУ. Головний редактор газети «Вісник Чорнобиля».

Автор книжок «Вези мене, конику», «Спорудження храму», «Сади Марії». Лауреат премії імені П. Тичини.

Помер 3 січня 2016 року в Київській міській клінічній лікарні № 1. Похований у рідному селі.

Дитячий дерев'яний коник
наче нікого не має
та виглядає самотній
дитячий дерев'яний коник
наче впіймав себе
та перекушує літо,

а небавом
(попід опалою брунькою)
наче нікого не має
наче впіймав себе
вирівнює сажу.

* * *

Вода прийшла

вже починається
і поруч дерева
і в згустках руж
сторчових
і злетіли птахи
(не тривають)
вода
перетекла верхів'я
вікон
і найповніші
слова
доцвітають
в печерному
зрізі
кульбаб.

* * *

Нізвідки
але відчутно
як проминає
коріння
і всьому
порожнявіти
у той бік
світу.

* * *

Тільки
на вершечку
гори
камінь
згойднувся
востаннє
й ущух
здовкруз
наливалися
острівці
розлук
як тягли його
схилом

допинали
вгору
але
мабуть
з одного боку
рятували

квітку —
розширення
овиду
й надалі
подовжує
поранення
каменем...

До того ж
неподалік
запалася
щілина
якою
підсвистували
пташці

* * *

Під лопухом
де
нетерпіння
величі
ухоплює
приховану лють
рослин —
поперепліталися
хребти
гір
один
мов рососою
затягує,
інший
перехилившись
до зростання
роси

доточує
в тінях

(і знову
і знову
підносять
протічний віск води
перекраяні пір'їни
сповідей)
але
навідайся
хто отут жив
хто носив мовчазні
ключі
хто корчував
незасвічений свинець
у квітці. —
прозоріють
у безпротічних
рівчаках
безбокої
трави.

* * *

Зачаїлася гілка від
себе
від крилець
допалює овид
прикопаних
садків.

* * *

І слово з нами
і дерев
войовниче прасвітло
й остання зоря
без посередництв
переобмислених
висотою.

Журналістка, дослідниця дитячої літератури, літературний критик і письменниця. Народилася 1983 року в м. Фастів на Київщині. 2006-го отримала диплом філолога в Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Працювала журналістом на радіо, в газетах, тепер є редакторкою в одному з київських інтернет-видань. Авторка казок та оповідань для дітей. Співзасновниця блогу про сучасну дитячу літературу «Казкарка». Досліджує сучасну дитячу й підліткову літературу, регулярно публікує свої напрацювання в різних періодичних виданнях.

Твори публікувалися у збірниках «Казки Різдяного Ангела» (2008), «Осіня книжка» (2009), «Зимова книжка» (2009), «Літня книжка» (2010), «Казки Божого саду» (2009) тощо. Окремою книжкою у видавництві «Валентина Вздільська вийшла екоказка Валентини Вздільської «Вертихвіст» (2013).

З циклу «Африка»

Мама носить своє дитя за спиною,
Як равлик хатку.
Сонце хилиться їм на плечі -
Тишею позолочує.

- Тук-тук, - чути,
Як стукає серце в равлика.
- Тук-тук, - відповідає хатинка.
- Тук-тук.

Якби ця вулиця
Не була більше вулицею,
А стала великим-великим морем,
А може,
І океаном,
Тоді тато
став би великим кораблем,
А мама – каравелою,
Я ж – маленьким човником.
Ні, сміється тато,
Ти стала б нашим
Дороговказом.

Слухайте, звірі,
Я – африканська принцеса.
У мене кіски, як змії,
Разки намиста на шиї,
Я усім вам наказую сісти,
Досхочу попити, поїсти.
А тепер я для вас танцюватиму!

Мама приходить
Цілувати на ніч.
Підставляю щічку,
Тоді другу.

Татові ж залишу
Цілувати носа.
Бо щоки вже
Заціловані.

Якщо довго лічити зірки,
Тоді здається,

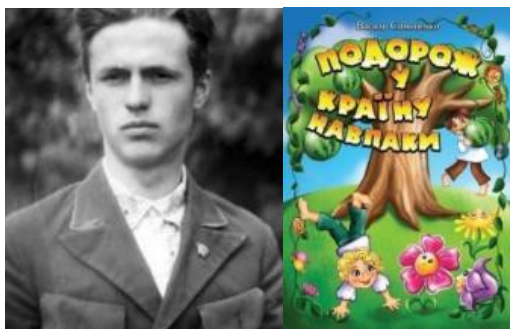
Що ти й сам зірка.
Або метеор.
Чи ціле небо.
І тоді комета – то твій хвіст,
Чумацький Шлях – крила,
А Великий Віз – серце.

У мене не голова –
Африка!
Біжать зебри –
Не злічити,
Носороги – не впіймати.
Жирафи й леви,
Гепарди й антилопи
Прийшли до річки
На водопій.
Стоять поруч
І не гиркаються.
П'ють.
А слон підходить
Та й каже:
«Хочу спа-спа-спа-тоньки!»
Коли ж гульк –
І темно зробилося
І очі всім звірам
злипа-а-ються.

Цок-цок
Цок-по-цок,

Вечір час відлічує,
Та й віддає ночі.

Цок-цок
Цок-по-цок
Цок-цок.
Спи!

Народився 1935 р. в селищі Біївці Лубенського району на Полтавщині. Батьки його були колгоспники, усе дитинство пройшло на селі у важкі воєнні та повоєнні часи. 1952 р. Закінчив середню школу в Тарандинцях і вступив на факультет журналістики Київського університету. Через п'ять років закінчив його і одружився на черкащанці Людмилі Півторадня. Працював у «Черкаській правді», «Молоді Черкащини», «Робітничій газеті».

Писати вірші почав ще в студентські роки, але в умовах прискіпливої радянської цензури друкувався неохоче. Перша збірка «Тиша і грім», що вийшла 1962 р., була впливом серця чистого і довірливого юнака, захопленого повіями «хрущовської відлиги». Помер він 14 грудня 1963 р. Поет прожив лише 28 років. З великими труднощами друзям В. Симоненка вдалося надрукувати його твори: 1964 р. — «Земне тяжіння», 1965 р. — збірку новел «Вино з троянд», 1966 р. — «Поезії», 1981 р. — «Лебеді материнства».

Подорож у країну Навпаки (Казка)

Лесик, Толя й два Володі
Сумували на колоді.
Лесик скаржився: «Хлоп'ята,
Страх як тяжко жить мені —
Слухай маму, слухай тата,
Умивайся день при дні.
Ох, і тяжко жить мені!»
Толя теж сидить бідує,
Вилива жалі свої:
«Дуже Тоня вередує,
Розважай весь час її...»

А Володя скиглить:
«Тато Змусив квіти поливати...»
І зітхає вся четвірка:
«Як нам тяжко, Як нам гірко!»
Раптом трісь — і перед ними
Бородань малий з'явивсь,
Хитруватими очима
На четвірку він дививсь.
І сказав до них суворо
Цей химерний чоловік:
«Я почув про ваше горе
Й через доли, через гори
Свою бороду волік —
Поспішав мерщій сюди
Виручати вас з біди.
Недалеко звідсіля
Є чудна одна земля —
Там ні дня нема, ні ночі,
Кожен робить там, що схоче...»
Тут всі четверо до нього:
«Поможіть нам, поможіть!
Як пройти в оту країну,
Розкажіть нам, розкажіть!»
«Поможу я вам охоче,-
Каже власник бороди,
— Ви на мить заплющіть очі —
Я відправлю всіх туди».
Тільки так усі зробили,
Всіх як вітром підхопило,
Закрутило, завертіло,
Заревло і загуло
Й над степами,
Над лісами
Аж під небом понесло!
Як розплющили всі очі,
Закричали:
«Тру-лю-лю!
Я роблю тепер, що схочу,
Що захочу, те й роблю!
Ми потрапили-таки
У країну Навпаки!»

Ну, а цей чудесний край
Для малечі просто рай:
Там в річках тече чорнило,
Там ніхто й не чув про мило!
Всі замурзані по вуха,
Галасують всі щодуху,
Оком чують, вухом бачать,
Догори ногами скачуть.
Сажотруси хати білять,
Землеміри небо ділять,
Косарі дерева косять,
Язиками дрова носять.
Взявши торби, малюки
Ходять в небо по зірки.
Наберуть їх повні жмені,
Ще й напхають у кишені
І додолу з неба — скік! —
Хто на скирту, хто на тік.
Лесик, Толя, два Володі,
Як малі телята в шкоді,
Цілий день брикали, гралисьь,
Реготали і качалисьь,
То з якимись хлопчиками
Воювали галушками,
То в густих чагарниках
Танцювали на руках.
І кричали: «Тру-лю-лю!
Що захочу, те й роблю!»
Потім, стомлені й щасливі,
Спали, висячи па сливі.
Одіспавшисьь, ласуни
Рвали з дуба кавуни
І з кущів серед левад
Смакували шоколад.
Якось їх біля млина
Стріла гвардія чудна —
Ці вояки в штанях синіх
Верхи їхали на свинях.
«Хто такі? — спитав похмуро
Найстрашніший мацапура.
— Це перевертні, не діти!

Гей, хапайте їх, в'яжіте!»
І вояки той наказ
Так і виконали враз
Та й погнали неборак
До палацу Невмивак.
Ждав їх в будці для собаки
Цар Великий Невмивака —
Він найстаршим тут вважався,
Бо сто років не вмивався.
Як побачив цар малих,
Закричав, завив на них:
«Що це в біса за прояви?
В них праворуч руки праві?!
Чом вони очима бачать?
Що це, слуги мої, значить?
Треба їх обмить чорнилом,
Бо від них одгонить милом.
Потім всім їм для науки
Треба викрутити руки,
Ще й відтяти треба вуха
Та навчить очима слухать.
Лиш тоді ці диваки
Зможуть жити в Навпаки.
А тепер цих недотеп
Замуруйте в темний склеп!»
Так, зіпершись на ломаку,
Гаркнув грізний Невмивака,
І дітей всіх чотирьох
Слуги кинули у льох.
У льоху в холодній тиші
Шаруділи сонні миші,
Од стіни та до стіни
Сновигали таргани
І, забившись в кутки,
Пряли пряжу павуки.
Пронизав усіх хлоп'ят
Страх нечуваний до п'ят,
Тож всі четверо щосили
У тюрмі заголосили.
І від тих солоних сліз
Льох увесь по швах поліз:

Спершу стіни тануть стали,
Потім двері з цукру впали.
І щаслива дітвора
З криком радісним «ура!»
Задала стрімкого дьору
Од царя страшного з двору.
А вояки в штанях синіх
Мчали назирці на свинях
І кричали, й докоряли,
Й помідорами стріляли.
Ось-ось-ось були б спіймали,
Але свині раптом стали
Й повернули до лози
Смакувати гарбузи.
Як вояки не галділи,
Свині й слухать не хотіли —
Тільки рохкали й хрумтіли,
Гарбузи все їли, їли.
А наївшись, як одна,
Всі чкурнули до багна.
Тож вояки всі чимдуж
Мчали слідом до калюж
Та благали: «Любі паці,
Вже пора ставать до праці!»
Свині добре все це чули,
Та й бровою не моргнули
І пролежали в багні
Дві секунди ще й два дні.
А тим часом наші діти
Мчали, мов несамовиті,
Через поле й сінокіс
Та й потрапили у ліс.
Тут, у лісі, на поляні,
Квіти бавились рум'яні —
Грали в гилки, в коперка,
Танцювали гопака.
Як побачили малих,
Прудко кинулись до них,
Застрибали, заскакали,
У листочки заплескали:
«Йдіть до нас! До нас у коло —

Потанцюєм, як ніколи!»
Квіти діток гратись кличуть,
А вони стоять кигичуть:
«Там вояки в штанях синіх
Доганяють нас па свинях.
Хочуть ці лукаві круки
Повикручувать нам руки.
Ой! Ой! Ой! Де наші мами,
Що без них тут буде з нами?»
Квіти з жаху стали сині:
«Нас також потопчуть свині!..»
Тут до них підскочив дід
Кущовик Червоний Глід:
«Не сумуйте, не кричіте,
Я поляну оточу,
І свиней топтати квіти Відучу!»
Глід, Шипшина й Терен дикий
Вмить без галасу і крику
Всю поляну оточили,
Нашорошили голки
Й заганяли їх щосили
Свиням в ноги і боки.
І воякам шматували
Пишний одяг і тіла —
Впало ранених чимало,
Кров з них ріками текла.
Вже вояки як не брались,
Тільки геть пообдирались —
В колючках, усі в крові
Повтікали ледь живі.
Розізлився Невмивака,
Що зірвалася атака,
І звелів поставить, клятий,
Круг поляни вартових,
Щоб зухвальців упіймати —
Хай чи мертвих, чи живих!
Він сказав:

«Дітей схопіть
І в чорнилі утопіть!»
І вояки в штанях синіх
Сновигали скрізь на свинях,
Доглядали, щоб малечі
Не було шляхів до втечі
Ну, а діти, бідні діти,
Стали худнути, марніти,
Стала їх бороти втома,
Закортіло всім додому.
І зітхала вся четвірка:
«Як нам тяжко!
Як нам гірко!»
Раптом трісь — і перед ними
Бородань малий з'явивсь.
Хитруватими очима
На четвірку він дививсь.
«Хто із вас додому хоче,-
Каже власник борода, —
Хай лишень заплющить очі —
Віднесу його туди...»
Тільки всі отак зробили,
Всіх як вітром підхопило,
Закрутило, завертіло,
Заревло і загуло
Й над степами,
Над ярами
Попід небом понесло!
Як розплющили всі очі,
Гульк — уже в своїм дворі!
їх стрічають, обнімають
І бабусі, й матері,
І кричать мандрівники:
— Нас тепер ніяким дивом —
Навіть бубликом красивим! —
Не заманите ввіки
У країну Навпаки!

Дмитро Кузьменко (Кузько Кузякін)

Народився 12 травня 1984 року. Має дві вищі освіти: педагогічну й журналістську. КМС із велосипедного туризму.

Працював редактором та ілюстратором кількох дитячих журналів («Пізнайко», «Професор Крейд», «Артек»). Проілюстрував 11 книжок для українських і зарубіжних видавництв.

Автор книжок «Зубасті задачки» («Видавництво Старого Лева»), «Росли груші на вербі!» (журнал «Радуга»).

**Кузько Кузякін, Євгенія Добрава «Кожен може стати принцесою»
(Уривок)**

На одній маленькій планеті, яку деякі зірвиголови об'їжджа-

— Не в кожному. У половині з них, — уточнив Король. — А в другій половині — принци. Щоб було за кого заміж виходити.

— Тож я не одна принцеса на світі?

— Таки так. А я — не єдиний король.

Принцеса захотіла дізнатися, скільки ж іще таких принцес.

— Раз, два, три, чотири, п'ять... — почала вона рахувати королівства. — Тридцять два, тридцять три... А ось це я вже рахувала чи ні?

— Не знаю. Почни спочатку.

— Раз, два, три, чотири... сорок сім, сорок дев'ять.

— Ти сорок восьме пропустила.

Довелося знову починати. А потім знову і знову. Аж поки Принцеса не перелічила без помилки всі до кінця:

— ... Дев'яносто вісім, дев'яносто дев'ять, сто!

— А далі?

— А далі я не вмію.

— Так, сто — це не жарти, — погодився Король. — А в мене саме обідня перерва закінчується. Далі рахувати не можу, працювати треба.

Принцеса засмутилася.

— Я тобі Звіздаря на допомогу покличу. Він понад усе любить рахувати.

— Ваша Величносте! — пролунав голос Головного Радника.

— Так-так, я вже йду, — Король поспіхом накинув мантию і пішов працювати.

Невдовзі в потаємній кімнаті з'явився Звіздар. Рахункова вправність у нього ще та, і разом із Принцесою вони швидко порахували всі королівства.

— Сто дев'яносто чотири! — закінчила Принцеса.

— А якщо поділити на два — буде дев'яносто сім, — зробив висновок Звіздар. — Отже, у світі є ще дев'яносто шість принцес.

— Так, я — дев'яносто сьома! — погодилася Принцеса і, щоб не забути, записала цифру в блокноті.

Тут у Звіздара задзвонила мобілка.

— Останні новини: в одному королівстві лицар переміг дракона, — повідомили в слухавку. — За це тамтешній король подарував йому півцарства і віддав свою дочку за дружину.

— Королівств стало на одне більше, — полічив Звіздар.

— Тоді дев'яносто сім із половиною, — виправила Принцеса цифру.

Пролунав ще один дзвінок.

— Алло! Екстрене повідомлення! Один король одружився з королевою по сусідству, і вони об'єднали свої володіння!

— Знову сто дев'яносто чотири! — повідомив Звіздар.

Принцеса перекреслила виправлену цифру і написала над нею колишню.

Мобілка дзвонила знову і знову і повідомляла свіжі новини. Кількість королівств на Землі весь час змінювалося.

— Так мені ніколи всіх принцес не перелічити... — зітхнула Принцеса.

– Не засмучуйтесь, Ваша Високосте! Я знаю хорошу штуку, – зметикував Звіздар і намалював на стіні дві хвилясті лінії: «≈». – Цей знак означає «приблизно».

Принцеса зраділа і дописала перед дев'яносто сімома «≈».

– Ура! А то я геть змучилася з цими принцесами. Але хоч рахувати до ста дев'яноста чотирьох навчилася.

– Як буде зоряне небо, заходьте. Я вас не те що до ста дев'яноста чотирьох рахувати навчу – до тисячі, до мільйона, до ста тисяч секстильйонів!

І відтоді Принцеса почала ходити на заняття до королівської обсерваторії. Вона пропускала їх хіба що тоді, коли небо було похмурим або коли з нагоди свята Король влаштовував феєрверки.

– Шість квінтильйонів сорок вісім квадрильйонів сто тисяч трильйонів п'ятдесят сім мільйонів триста вісімдесят дев'ять тисяч двісті двадцять один, – записав Звіздар в блокноті на останньому занятті, щоб не забути, до скількох вже навчилася рахувати Принцеса.

Вдовиченко Галина Костянтинівна - українська журналістка, письменниця сучасності.

Народилася 21 червня 1959 року на Кольському півострові, що на Півночі Європейської частині Росії. Тепер живе у Львові та працює у керівництві редакції місцевої газети «Високий Замок».

Освіту Вдовиченко Г. К. здобула за спеціальністю "філолог" у Львівському національному університеті ім. Івана Франка.

Першим дебютним твором письменниці став роман "Пів'яблука", опублікований у 2008 році київським видавництвом «Нора-Друк». Інший роман письменниці «Замок Гербуртів» (більш відомий за назвою «Тамдевін»), був високо оцінений на конкурсі в галузі літератури «Коронація слова — 2009», де отримав першу премію.

Окрема серія її оповідань призначена спеціально для дітей. Це, зокрема, «Ліга непарних шкарпеток» (2013 р.), «Мишкові Миші» (2011 р.).

Ліга непарних шкарпеток (уривок)

З нижньої шухлядки прочиненої шафи визирали шкарпетки. Звичайні шкарпетки, лише розпаровані. Усі – по одній. Усі – різні.

Синя з діркою там, де великий палець. Біла спортивна, з футбольним м'ячем на боці. Тепла зимова, виплетена на дротах з овечої вовни. Рожева з двома смужками, голубою та синьою. Смугаста, наче зебра. Маленька з ведмедиками. Трошки більша з машинкою. І ще кілька різних, неподібних одна до одної.

І усі ці розпаровані шкарпетки, кожна – без своєї половинки, уважно спостерігали за тим, як господар збирається на роботу. На його ногах ладно трималася пара новеньких сірих шкарпеток із тонкої бавовни. Вони задоволено позирали в бік шафи: чи хто-небудь бачить, як вони пасують господареві? Чи помічають, як злагоджено та спритно рухаються з ним? Господар без них – ані кроку.

Щасливі обраниці пірнуть зараз у шкіряні туфлі з довгими носами та вийдуть з дому. Вони по чергово тиснутимуть в автівці на педалі, походжатимуть офісом, кататимуться у ліфті та презиратимуться під столом у залі засідань з іншими, такими ж, як вони, діловими шкарпетками,

що ходять на роботу разом із людьми. Бо такою є доля успішних шкарпеток, які тримаються по двоє вкупі.

З горішньої полиці шафи, де саме мешкали такі щасливі шкарпетки, у ранкові хвилини ніхто не визирав. Складені або скручені по двоє, вони спокійно чекали моменту, коли рука господаря, або ж господині, або ж когось із дітей потягнеться до них, бо неодмінно прийде і їхня черга виходити з дому. Як не сьогодні, то завтра, як не завтра – то післязавтра. У будь-якому випадку господарі про них не забудуть. Тому нема чого хвилюватися й визирати назовні, як це щоранку роблять ті невдахи з нижньої шухлядки. Загубили необачно свої половинки, а тепер заздрять нормальним шкарпеткам. Так думали парні шкарпетки, що були впевнені у своєму майбутньому.

А господар тим часом вже надівав на руку годинника, вив'язував краватку, посьорбуючи каву з горнятка, шукав свою мобілку, і усе це – під мовчазними поглядами шкарпеток з нижньої шухлядки. Жодна з них не могла вийти з дому з господарем. Бо якій би людині спало на думку піти на роботу в одній шкарпетці?... Або у двох різних?...

Мешканці нижньої шухлядки не раз обговорювали між собою найважливішу тему: куди поділись їхні пари і де можна було загубитись в одному помешканні? Цього ніхто з них второпати не міг. Можливо, шкарпетки розлучила пральна машина?... А може, це зробив вітер, що бавиться мотузкою та прищіпками, смикає та розгойдує усе, що сохне на балконі?... А може, винен пес, який приходять у суботи в гості зі своєю хазяйкою і нібито слухняно сидить біля її ніг, поки жінки п'ють каву та сміються, але ж хтозна... Може, він і є тим таємним викрадачем шкарпеток?

...

– Сьогодні обов'язково розберу цю купу мотлоху! – пригрозила господиня, побачивши прочинені дверцята шафи. – Повикидаю з хати увесь непотріб! І з силою заштовхнула шухлядку у глиб шафи.

Зробилося темно. Було лиш чути, як господиня побажала господареві хорошого дня, замкнула за ним двері та й узялася збирати хлопчика та дівчинку, перш ніж вивести їх з дому.

Рипнули двері шафи, впустивши смужку сонячного світла.

Це хлопчик встав навшпиньки, вибираючи собі шкарпетки. Вибрав сірі однотонні, як у тата. Даремно самотня шкарпетка з машинкою на боці намагалася потрапити йому на очі. Він на неї жодної уваги не звернув.

Згодом і дівчинка до шафи зазирнула. Вихопила з нижньої купки шкарпетку з ведмедиками, покрутила у руках.

– Мої улюблені!.. – сказала із жалем. – Де ж друга?...

І назад жбурнула.

Дві білі новенькі шкарпетки опинились на її маленьких ніжках і побігли до дверей.

Того дня господиня й справді вирішила навести лад у шафі. Вона вже не раз обіцяла безжально повикидати увесь шкарпетковий непотріб на смітник. Так би воно і сталося, але одна подія стала на заваді. Серед чистих сухих шкарпеток, принесених з балкона, опинилась рожева з двома смужками, голубою та синьою. Така сама, як у шухляді самотніх шкарпеток! Уздрівши одна одну, сестрички кинулись обійматися і одразу ж перебралися поверхом вище, на поличку до парних шкарпеток.

– А це що таке? Знову?... – насупила брови господиня, тримаючи у руках сіро-чорний згорток.

Щоразу він потрапляв їй до рук! Вкотре роз'єднавши чорну та сіру шкарпетки, господиня скинула їх донизу. Хтозна, може й справді знайдеться пара до кожної, он рожеві зі смужками знайшли ж одна одну.

Але сіра і чорна не шукали собі пари: вони були переконані, що є парою.

– Та ви ж різного кольору, – тепло усміхалась до них зимова вовняна шкарпетка.

– Ні, – відказували вони, – ми обидві сіро-чорні. Придивіться уважніше!

– Та у вас навіть вершечки різної ширини, – під'юджували їх. – Ви навіть різного розміру, якщо придивитися!

Сіра та чорна тулилися купи, одна старанно витягувала шию, щоб здаватися вищою.

Вони вже кілька разів потрапляли на поверх до парних шкарпеток, а їх знов і знов скидали донизу. Це раз у раз робила господиня. Хоча й верхні шкарпетки хотіли нагнати чужинців, але таки втримались, послухались якоїсь розважливої пари. «Облиште їх!» – сказала пара. І верхні шкарпетки погодились терпіти присутність диваків, хоча дехто й підсміювався зверхньо: от, мовляв, пара! Гриць та Варвара!

Сіра з чорною трималися разом і мріяли піти з господарем у кіно чи у гості. Або хоч прогулятися парком. Та хоч би й за хлібом до ближньої крамнички вийти! Аби на вулицю! Але мрії так і залишалися мріями.

Коли за господинею зачинилися двері і в домі стало тихо-тихо, шкарпетки з нижньої шухлядки повистрибували на підлогу. Усі до одної. Лиш мереживна панчішка залишилась. Вона вважала себе особливою, не такою, як її найближчі сусіди, і не такою, як ті, що нагорі. Так воно насправді і було. Усі, як не крути, були шкарпетками. А вона – вишуканою та ексклюзивною панчішкою. Тепер іще більш неповторною, бо самотньою. Ніхто на неї не був схожий – на таку довгу, такого ніжного сірого кольору, із такою панською мереживною коронкою вгорі. А їй і самій було не зле. Вона потерпала лиш через те, що давно не була у театрі, а театр вона любила понад усе.

– Панчішко, гайда до нас! – гукнули до неї з підлоги.

Але панчішка нічого не відповіла, лише байдуже глянула вниз – та й відвернулась. Вона завжди трималася окремо від усіх.

– Браття! – вигукнула тоді синя з діркою. – Сестри! – додала вона. – Дорогі шкарпи, шкарпетони, шкарпані та шкарпуки!..

І тут варто зупинитись і сказати, що синя з діркою – насправді не вона, а він. Синій-з-Діркою, або ж просто – Синій. А тим, хто не знає, варто пояснити, що у шкарпеток існує своя класифікація. І вона стосується усіх – і парних, і непарних. Старі, досвідчені та грубі, виплетені з овечої вовни, називаються шкарпами. Колишні офісні працівники та спортсмени – це шкарпетони. Шкарпані – це шкарпетки жіночого роду. А різний кумедний шкарпетковий дріб'язок з дитячими малюнками – це шкарпуки. Включно з найменшою нацюпункою – зеленою шкарпеткою для немовляти.

І усі вони зараз оточили Синього-з-Діркою шкарпетона і приготувалися слухати. Лише Панчішка залишилася у шухляді.

– До нас усі ставляться зневажливо! – почав Синій, ворухнувши великою діркою. – А хіба ми винні, що пари не маємо? Хіба кожен з нас від того удвічі гірший? Ні! Ми потрапляємо до людей лише на мить, щоб вони переконалися у нашій – з їхньої точки зору – неповноцінності і відкинули нас убік, як непотріб.

Шкарпетки схвально загули. Синій говорив те, що вони думали.

– ...Нас погрожують викинути на смітник! – далі вів шкарпетон. – Лякають тим смердючим смітником! Хоча ми ще сповнені сил, планів та надій! Нам не місце на смітнику!

– Не місце!!! – підхопили шкарпетки.

– Ми на смітник не хочемо!

– Не хочемо!!!

– А чого ми хочемо? – не вгамовувався Синій. – Чого ми хочемо, друзі?

– Жити цікаво!

– Бути потрібними!

– Знайти свою пару!

– Пробитися до людей! – вигукнув Спортсмен, він мав мрію пробитися до людей зі своїм м'ячем.

– Вирости великою! – пискнула зелена шкарпеточка для немовляти Мацюпунька.

– То що нам залишається робити? – вже спокійніше запитав Синій.

– Що? – дружньо озвалися усі.

– Об'єднатися! – була відповідь. – Об'єднатися – і захищати кожного, хто цього потребуватиме. Хто потрапить у халепу. Кому погрожуватимуть. Хто зневіриться. І шукати, шукати, шукати усім разом те, що ми втратили, тих, кого ми загубили. Я правильно кажу?

– Правильно! – підтримали шкарпетки.

Білий Спортсмен почував м'яч на своєму боці.

– Кожна команда, кожне товариство, спільнота чи об'єднання зазвичай мають якусь назву, – зауважив він. – І нам себе варто назвати. Скажімо, «Динамо»... Або «Металург»... Або ж «Карпати».

– Ми матимемо свою назву, таку, якої ще ніхто не мав, – озвався на цю пропозицію Синій і замислився. – Ліга непарних шкарпеток! Ось як я пропоную назвати нашу спільноту.

– Ліга непарних шкарпеток! – схвально загули шкарпетки. – Ліга непарних шкарпеток!

Тоді і Вовняна Шкарпа подала голос. Вона вже було задрімала, але, почувши назву, прокашлялась і сказала:

– І нехай лише спробують нас роз'єднати!..

На хвилі піднесення вирішили не відкладати добрі справи у довгу шухляду – і негайно рушили обстежувати територію. Шукати втрачені шкарпетки. Може, вони десь лежать і чекають, поки їх знайдуть?

– Гайда за тими високими подушками подивимось! – запропонував шкарпук з ведмедиками. Його усі так і називали – Ведмедик. Йому дуже хотілося потішити дівчинку знахідкою. Недарма ж дівчинка вважала шкарпетки з ведмедиками своїми улюбленими.

– Гайда у подушкові гори! – підтримали усі. – Гайда у Шкарпати!

Ті диванні подушки на канапі і справді нагадували великі гори Карпати. І шкарпетки посунули вервечкою просто на них.

Підтягували одна одну, підсаджували, дерлися вгору. Спускались у щілини. Аж потомилися. І нічого не знайшли, нічогісінько. Окрім гумки для волосся, схожої на маленьку, згорнуту кільцем зелену гусінь. І пульта від телевізора – його вчора ввечері загубив господар.

Шкарпетки виштовхали пульт на помітне місце, щоб господар його більше не шукав. А зелену гумку забрав собі найменший шкарпук, якого усі називали Крихітка. Він, не звертаючи уваги на іронічні погляди, накрутив собі гумку на вершечок, аби видаватися трошки більшим.

Заходилися дуріти, стрибати з подушки на подушку та катулятися по канапі. Особливо тішились шкарпуки – Крихітка, Гонщик (той, що з машинкою) та Ведмедик (той, що з ведмедиками). Не відставала від них і гарна смугаста шкарпані на ім'я Зебра. Та й Вовняна Шкарпа розрухалась як ніколи.

Зірка Мензатюк

Зірка Мензатюк народилася 21 жовтня 1954 року в селі Мамаївцях Кіцманського району Чернівецької області. Писати вірші і друкуватися в районній і обласній газетах почала в шкільні роки (перший вірш був надрукований в 11 років). Закінчивши школу, Зірка вступила на факультет журналістики Львівського університету імені Івана Франка. У 1977 р.. Закінчила університет з червоним дипломом, і почала працювати кореспондентом газети «Радянська Україна». З 1988 року вона присвятила себе творчості для дітей.

Таємниця козацької шаблі (I розділ)

Спочатку давайте познайомимося з Машкою. Вона не вельми гарна, хоча вважає себе красунею. У неї великі, ясні кришталеві очі - ото через них і зроджуються Машчині претензії на красу. Вночі вони пронизують темряву, наче ніж розм'якле масло. Але більше їй нічим похвалитися. Машка давно вже не першої молодості, щоб не сказати підстаркувата. їй не завадило б підфарбуватися. Рясні прищі також не додають їй принадності. Ззаду в неї наліплена трохи облізла наклейка з собакою, тому що першим Машчиним власником був якийсь професор, великий любитель псів.

- Наклейку треба здерти, - мовила мама, оглядаючи Машку, яку тато щойно придбав. Ви, певно, здогадалися: Машка - звичайний автомобіль-легковичок вітчизняного виробництва. Хоча ні, не такий уже й звичайний. Часом з Машкою траплялися дивні речі. Але цього ще ніхто не знав.

- Мій друже, тобі підсунули непотріб. Глянь, яке тут усе бруднюче, - сказала мама татові й докірливо похитала головою. Вона принесла ганчірку й відро з водою й заходилася шкребти, драїти, витирати автомобіль зовні і всередині, а Наталочка з татом їй допомагали. Вони вимили дверці, приладну дошку, довго вибивали й вишуровували сидіння, аж ті врешті стали майже чистими. Коли черга дійшла до заднього скла з собачою наклейкою, мама втомлено махнула рукою:

- Ну її, хай лишається. Я вже геть заморилася.

- Як на мене, то ця псюка навіть кумедна, - сказала Наталочка.

- Мені вона подобається. І машина подобається теж. Авто по-змовницьки підморгнуло їй правою фараю. Певно, то тільки здалося. І все ж воно явно повеселіло. Його очі-фари, протерті чистою ганчіркою, засяяли, пускаючи сонячних зайчиків.

- Справжнісіньке старе одоробло, - скрушно говорила мама, стоячи перед вимитою машиною.

- Мало того, що облізле. Воно ще й червоного кольору. Помідор, а не авто.

- Дівчата, що ви! Це чудовий колір! - заступився тато за свою обраницю. - Червоні машини здалеку видно, тому вони безпечні на трасі. До того ж цей відтінок називається романтично й інтригуюче: "корида".

- Не знаю, що спільного в кориди з помідорами, - мама невдоволено знизала плечима. - Крім того, в цьому авто нема кондиціонера. І несправне радіо. - Дівчата, ви не розумієтеся! - загарячку- вав тато.

- Головне в автомобілі - ходова частина. А в цієї машини прекрасна ходова! Він бадьоро вдарив ногою по колесу, і блискучий, тільки трохи поіржавілий ковпак відпав і покотився геть.

- Хор-роша мені ходова! - засміялася мама.

- Клепки розсипаються.

- Це всього-навсього ковпак, - боронився тато.

- Ось давайте проїдемося, тоді побачите. Він приладнав на місце іржавий ковпак і хотів було сісти за кермо, але мама його випередила. Вона саме закінчила курси водіїв і тепер зібралася показати, чого навчилася. Наталочка умостилася поряд з мамою на передньому сидінні, а татові нічого не лишалося, як сісти позаду.

- Теж мені, розвели матриархат, - бурмотів він.

- Ну, рушаймо! Мама взялася за діло, наче справжній водій-ас. Натиснула на педаль зчеплення, тоді на газ, але авто чомусь засмикалося, а двигун заглух.

- Н-но, Машко, не брикайся, - мовила мама й знову завела двигун.

- Ха-ха, Машка! - засміялася Наталочка.

- Так її й назвімо! Звідтоді в машини з'явилося ім'я. З другого разу вони рушили вдоло, і Машка жвавенько побігла вулицею.

- А що я вам казав, дівчата, - торжествував тато на задньому сидінні. - Не машина - звір! Можеш перевірити ще й гальма. Мама притьмом надала на педаль, і - бум!

- Наталочка врізалася лобом у вітрове скло, аж загуділо.

- Хто так гальмує? - залентував тато. У Наталочки на лобі поволі наливалася велика синювата гуля.

- Я не винна, я гальмувала правильно. Це твоя Машка з вибриками, - виправдовувалася мама. Тато розсердився ще дужче.

- Ти не вмієш водити машину! Чого тебе на курсах учили! - розрепетувався він і не заспокоївся, поки сам не сів за кермо. Назад до будинку вони під'їхали пересварені й набурмосені, а Наталочка світила гулею. Як на те, біля під'їзду стовбичив татів приятель пан Богдан, історик, мандрівник і взагалі вельми цікавий чоловік. Він зауспіхався, побачивши тата за кермом.

- О, панство Руснаки купили собі авто! - і зрадів, і здивувався він.

- Еге, - кивнув тато, знову просяявши, мов повен місяць на небі. - Поїдемо на море своїм ходом.

- Гм, на море, - повторив пан Богдан загадковим голосом, що обіцяв цікаве продовження. Мама запросила гостя в хату, і невдовзі вони сиділи за обіднім столом, смакували борщем із свіжими пампушками й обговорювали Машчині достоїнності. І тоді пан Богдан сказав таке, від чого Наталоччина душа затрепетала.

- Добре, що ви придбали машину, - сказав він.

- Тепер ви зможете врятувати одну дуже цінну старовинну річ, нашу історичну реліквію, якій загрожує небезпека, а то й навіть знищення.

Катерина Бабкіна

Катерина Бабкіна народилася 22 липня 1985 року в Івано-Франківську. 2006 року закінчила Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українська письменниця (поет, прозаїк). Вірші перекладені польською, німецькою, англійською та російськими мовами. Займається відеопоезією, авторка проекту Відеопоезія||Відеопроза. Відеороботи брали участь у кінофестивалях та літературних фестивалях в Києві, Львові, Сумах, Луганську, Чернівцях, Черкасах, Москві, Вільнюсі, Валенсії, Кракові.

Гарбузовий рік (уривок)

– Життя – це рух! – вигукнув Велосипедик.

– Що з вас усіх користі? Пустили собі коріння й сидите тут цілими днями в затінку яблунь та груш. Життя – це велосипед! Я – це життя! На мене можна скочити і стрімголов помчати садовою доріжкою до самої хвіртки, а там дорога, велика довга дорога, що веде до якого завгодно супермаркету, і до парку з гойдалками та каруселями, і до 3D-кінотеатру, і до картинг-центру, і до справжнього аеропорту, і навіть до моря!

– Все це, безумовно, так, – пролунав у дзвінкому літньому повітрі голос Грака.

– Але ж ти триколісний велосипед. Дитячий велосипед. Хлопчик з тебе вже виріс...

Всі мешканці саду припишкли, бо знали, що воно таке – вирости. Виросла колись Дівчинка і одного дня поїхала з дому й більше ніколи не повернулася – замість неї часом приїздить незнайома жінка з чужим чоловіком й великим животом, Мама з Татом обнімають її і плачуть. Виріс на лінивого пса колишній Цуцик, якимось його забрала машина ветеринарної служби, і потім він теж не повернувся – замість нього за якийсь час з'явився Цуцик теперішній. Виросли груші та яблуні, й уже не можна було теревенити літніми днями з Яблуками та Грушками на гілках, так високо вони опинилися. Виростали, червоніючи, Помідорчики й зникали з куща один за одним: зранку, усміхнена, за ними приходила Мама. Врешті, невдовзі

виросте й Гарбуз, осіннього вечора його заберуть у дім і зроблять із нього кашу: ніхто не знає, може, воно й приємно, але – трошки боязко. Іншими словами, виростання означало зміни, розлуку, невідомість. Велосипедик би заплакав, якби міг.

Першим у тиші з паркану здійнявся Грак і полетів кудись у справах. Далі тихцем звівся на лапи й пошкандибав подалі від сумних думок Цуцик – можливо, в домі йому пощастить погратися з Хлопчиком.

Сад поринув у пообіднє літнє мовчання. Здавалося, було чути, як ростуть трава й дерева, як дзвенять над Чорнобривцями бджоли, як наливаються соком та барвою Помідорчики й Порічки.

Надвечір, галасливі й неспокійні, Цуцик та Хлопчик вибігли в сад. Цуцик стрибав на Хлопчика, а Хлопчик сміявся й тікав від Цуцика, гасаючи між Помідорчиками, Порічками, Чорнобривцями й Айстрами.

– Глянь, що тут, – сказав раптом Хлопчик. Цуцик стрибнув на нього ще двічі, але Хлопчик більше не тікав, і Цуцик зрозумів, що ця гра скінчилася й починається якась інша.

– Він же зовсім іржавий... – Хлопчик роздивлявся свій старий Велосипедик під парканом у саду. – Операція реставрація, операція реставрація!!! – раптом заволав на все горло й помчав у гараж, а Цуцик пострибав за ним. Хлопчик повернувся з цілим відром інструментів, дротяних щіток і навіть зі шматком шліфувального паперу. Аж доки стемніло і Мама покликкала Хлопчика додому, вони з Цуциком шкрябали і чистили Велосипедика.

Народилася 17 червня 1973 в Києві — українська письменниця, адвокат, правозахисник, телеведуча.

Має литовсько-грецьке походження з домішками угорської, польської, ромської та української крові. Українську мову опанувала в 23 роки, коли почала працювати в Міністерстві юстиції України.

Закінчила юридичний факультет Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, Центрально-Європейський Університет (Будапешт) ^[1], курс законопроекування при Міністерстві юстиції Нідерландів.

Живе в Києві. Перебуває в цивільному шлюбі. Має двох синів.

ІСТОРІЯ ПРО ТЕ, ЯК ЛІЗА ВИГАДАЛА ЦЮЦЮ П. ТА ПІШЛА ЇЇ РОЗШУКУВАТИ

 Ліза незчулася, як заснула. І наснилася їй якась невідома істотка: ані тваринка, ані людинка. Незнане створіння було різнобарвне й кумедне, лежало на травичці, дивилося круглими очиськами в небо й усміхалося. Усмішка — ниточка. Невідомо на кого схоже. Створіння вміло говорити, бо промовило до Лізи:

 — Привіт!
 — Привіт! — озвалася Ліза. — Ти хто?
— Я — Цюця П.
— А я — Ліза, — чемно назвалася Ліза, бо мама завжди казала, що потрібно називати своє ім'я, коли з кимось знайомишся.
— А що то таке — Цюця П.? — запитала Ліза, адже досі вона подібної назви чи імені не чула.
— Не знаю, — розгубилася Цюця П.
— П. — це, мабуть, прізвище? — запитала Ліза.
— Еге ж, — погодилася Цюця П.

— А Цюця? — допитувалася дівчинка. — А може, Цюця — це цюдова цяця? Може, так тебе назвали діти? — міркувала вголос Ліза.

— А чому не чудова? — поцікавилася Цюця, яка добре вміла говорити й вправно вимовляла всі звуки.

— Тому що так тебе назвали маленькі дітки. Коли я була маленькою, то говорила «цюдово» — замість «чудово», «цяйник» — замість «чайник». Про це мені розповідала мама.

— То, може, це ти мене так назвала? — зраділа Цюця П.

— Може, і я... — намагалася пригадати Ліза — і прокинулася.

А Б В Г Д Е Ж З І Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ю Я

«Дай-но її намалюю, — сяйну́ла Лізі думка. — Аби тільки не забути! Якою ж була та Цюця П.?» Її голова із смішними круглими очіськами й усміхненим ротиком-ниткою скидалася на помаранчеву парасольку. Чудернацьке створіння було

вбране в трикутну зелену сукню, з-під якої стирчали ніжки в смішних червоних черевичках. Цюця П. мала кумедні оченята:

одне жовте, а друге — блакитне. Дівчинка завершила роботу й поглянула з відстані на свій малюнок: то була вікапана Цюця П. Щоб не забути, Ліза підписала аркуш. Раптом їй спало на думку, що вона повинна розшукати Цюцю П., хай би де та була.

За Ларисою Денисенко

 1. Знайдіть у тексті рядки, у яких описана Цюця П. Розкажіть, на що була схожа невідома істота.

2. Зверніть увагу, як знайомилася Ліза з Цюцею П. Чи можна їх назвати чемними? Розподіліть ролі й розіграйте чемне знайомство.

3. Від яких слів, на думку Лізи, походить назва «Цюця»?

Леонід Шиян

Народився Анатолій Іванович Шиян 5 квітня 1906р. в українській слободі Борисівці на Білгородщині у родині селянина-маляра.

Рідна слобода стала прообразом селищ, у яких розгорталися головні події творів письменника, — від ранніх оповідань, першої повісті "Баланда" (1930), де показане велике селище Слобода, і до роману "Гроза" (1936), який розповідає в основному про слободу Борисівку...

В квітневому номері за 1928р. журнал "Молодий більшовик" друкує перше оповідання А. Шияна — "Лісокради".

В творчому доробку А. Шияна понад двадцять оригінальних книжок оповідань, повістей, нарисів. Він автор багатьох драматичних творів. Але найповніше і найбільш виразно його самобутній талант проявився в романах "Гроза" і "Хуртовина", що стали вершинами в творчості письменника.

Пригоди Босмінки

Загубилася... (розділ I)

Босмінка – маленький рачок. Такий маленький, що не всяка риба помітить його. У річці, де жила Босмінка, подекували, що вона, мовляв, негарна. І ніс задовгий – ну справжній тобі хобот! – і ніг не видно – ховає десь під черепашкою. А найжахливіше – одне-однісіньке око в бідолахи...

Та Босмінка не чула цих розмов. А яка вона з себе насправді – не знала. Адже в річці дзеркала нема. Можна, звичайно, у черепашку Перлівниці подивитись, та надто вже вона тьмяна – нічого не роздивишся...

Того ранку Босмінка, як завжди, прокинулася разом з сонцем – тільки-но впало на воду його золотаве проміння. Батьки вже снідали, сховавшись під лататтям. Босмінка підпливла до них і теж почала втягати у свій малюсінький ротик смачні водорості.

Раптом над нею промайнула якась тінь. Хоч і була Босмінка полохливою (ніде правди діти), але їй так кортіло все знати! Вона швидко-швидко замахала вусиками, ніби весельцями, і піднялася вгору.

І тут Босмінка помітила довгого, схожого на темну паличку, жучка Водомірку. Ніжки в нього були змащені жиром, і тому до них зовсім не

приставала вода. Наче спритний ковзаняр – раз–два! раз–два! – мчав Водомірка по річковій поверхні.

«От би мені так!» - із заздрістю подумала Босмінка. Адже плавала вона дуже повільно.

Нарешті Водомірка, підстрибнувши, метнувся вбік і зник у комишах.

Босмінка трохи почекала: чи не з'явиться, бува, жучок знову? Вона підпливла навіть до заростей. Куди ж то він подівся? Але Водомірки ніде не було. Босмінка з прикрістю зітхнула й рушила назад.

Та що це? На тому місці, де лишилися її батьки, не видно нікого. Босмінка розгубилася. Вона обпливла навколо латаття – даремно: мама і тато безслідно зникли.

І пригадала Босмінка, як, докірливо ворущачи вусиками, попереджала її матуся:

- Гляди, вскочиш через свою неслухняність у халепу! Хоч ти й не маленька вже, - мало не з макове зерня виросла, - але тримайся нас: ми більше за тебе прожили на світі – більше й знаємо.

Босмінка от-от розплакалася б, та що з того? Хто її пожаліє? У воді навіть сліз твоїх не помітять...

Вона хотіла вже плисти далі, коли побачила свого давнього знайомого - старого буркотуна Слимака. Насилу тягнучи свою кручену, немов крендель, хатку-черепашку, він неквапливо ліз у гору по водяній сосонці.

- Дідусю Слимаче! – зраділо пропищала Босмінка. – Чи не зустрічали ви мою маму?

Слимак здригнувся від несподіванки і втягну голову в хатку. Потому висунув ріжки – з-під них глянули малесенькі очиці – і, впізнавши Босмінку, сердито буркнув:

- Не бачив я ніякої мами... Чіпляються з усякими дурницями...

І він поповз собі далі.

Босмінка безпорадно озирнулася навколо. День був уповні. Сонце піднялося високо-високо, і у воді стало зовсім тепло.

Та ніщо не тішило бідолаху Босмінку. Загубити маму й тата – ох, як же це тяжко! Що чекає її? Як житиме вона тепер?..

Пузанчик пропонує дружбу(розділ III)

«І чому мені так не щастить? – журилася Босмінка. – І на зріст не вдалася, і зуби не ростуть – кожний скривдити може. Навіть хатки своєї – і то нема. А що, коли збудувати її? Тільки як? З чого починати?»

«Подивлюся, як інші це роблять», - вирішила Босмінка й подалася в дорогу. Невдовзі вона помітила між рослинами якусь трубочку.

«Що це?» - насторожилася Босмінка і підпливла ближче.

Трубочка була незвичайна – склеєна із шматочків дерева, піщинок та малесеньких черепашок. Босмінка сіла на неї і постукала ніжкою: чи міцна?

- А хто там пустує? – почувся сердитий голос.

Від несподіванки Босмінка мало не впала з трубочки. А звідти показалася малесенька голова, висунулося шестеро довгих ніжок.

Угледівши непрошеного гостя, голова миттю сховалася назад.

Босмінка здивувалася: «І чого б це лякатися?!» Їй стало смішно. Підпливла до отвору трубочки і закричала:

- Та не бійся! Це я, Босмінка!

Голова висунулася знов.

- А я й не боюсь! – ображено відказала вона. – Нам, личинкам Волохокрилів, ніхто не страшний: тільки щось трапиться – в хатку сховаємось...

- А що, коли й звідти витягнуть?

- Витягнуть? – розсміявся майбутній Волохокрил. – Кого, мене? Ану, спробуй!

Босмінка вхопила його за ніжку і стала тягнути. Та хоча як вона силкувалася, - нічого не виходило. Волохокрильчик тільки реготав так заливисто, наче його лоскотали.

Нарешті, безнадійно зітхнувши, Босмінка пустила ніжку.

- Ну, то як? – вдоволено мовив Волохокрильчик. – Силоньки не стає? Ех ти-и! Та в мене ж на тілі гачечки: зачеплюся ними за трубочку – нізащо в світі не подужаєш!

- От би мені таку хатку! – захоплено вигукнула Босмінка.

- Хороша, еге ж? Ось тільки ремонт їй потрібен: учора об камінчик ударився – стінку пошкодив.

Босмінка глянула на трубочку: на ній і справді була малесенька щербинка. Перебираючи ніжками, Волохокрильчик опустився на дно. Босмінка попливла слідом.

Волохокрильчик відшукав піщинку і, піднявши її ніжками, приміряв до щербинки. Завелика! Він сердито жбурнув піщинку і вхопив іншу. Ця якраз підійшла. Тоді він облизав піщинку і міцно приклеїв її до трубочки.

Тут Босмінка зовсім втратила спокій. Чим вона гірша від цього хвалька?! Вона теж збудує собі хатку!

До роботи ж ! Мерщій!

Для підлоги Босмінка уподобала гладенький шматочок кори. Лягла на нього і переконалася, що спати буду зручно. Тепер треба мурувати стіни. Знайшла маленьку черепашку і поклала на кору.

Волохокрильчик насмішкувато стежив за її роботою.

Уважно оглянувшись, Босмінка помітила ще одну черепашку – круглу, велику. Вона підпливла до неї і спробувала підняти. Ого, ну й важка! А що, коли підкотити?

Босмінка поставила черепашку на ребро і почала штовхати її вперед.

Але що це? Вода зруйнувала всю будівлю. Шматочок кори віднесло далеко вбік.

Побачивши, як засмутилася Босмінка, Волохокрильчик аж зайшовся од сміху і разом з хаткою перекинувся на спину.

- Ой, держіть мене! Ой, не можу! – реготав він, качаючись по піску. – Та хіба ж без клею збудуєш?! От що потрібно мати!

І Волохокрильчик випустив з рота тоненьку клейку шовковинку.

Босмінка похнюпилася: «Що ж мені робити?»

Волохокрильчик раптом сховався в свою трубочку. Босмінка здивувалася: кого це він злякався? Вона озирнулася – і все зрозуміла.

З найближчих заростей викотився червонястий, завбільшки з горошинку жучок. За ним гналася довга, схожа на чудернацьку безкрилу муху, істота. Це була личинка Бабки.

Зроду не бачила Босмінка, щоб хтось так плавав. Ось із черевця личинки вирвався струмінчик води – і грузну хижачку наче хтось штовхнув уперед. Швидко посуваючись, личинка знову викинула струмінчик – і знову ривок уперед.

Босмінка кинулася до водяної сосонки і причаїлася.

Погоня швидко наближалася. Жучок щосили загрибав ніжками, однак личинка вже наздоганяла його.

«Ой – ой, зараз схопить! – аж пересмикнуло Босмінку. – Що робити?»

Тим часом червоняста горошинка порівнялася із сосонкою.

- Сюди! Сюди! – одчайдушно писнула Босмінка. Вона рішуче витягла хоботок і смикнула жучка за ніжку.

Личинка промчала мимо. Викинувши вперед губу з двома гострими гачками, вона з розгону встромила їх у струнку комишинку. Гачки зімкнулися, ніби кліщі, й застрягли.

- Тікаймо! – скрикнула Босмінка. І вони швидко – швидко попливли.

Невдовзі кровожерлива личинка зосталася далеко позаду. Переконавшись, що за ними ніхто не женеться, втікачі зупинилися перепочити.

Жучок зовсім змучився. Від пережитих хвилювань у нього дрібно тремтіли вусики. Знесилений, він присів на якийсь корінець і з вдячністю сказав:

- Без тебе я пропав би... Будьмо друзями!

- Будьмо! – погодилася Босмінка. – А як же тебе звати?

Жучок підозріло глянув на неї і нерішуче промовив:

- Пузанчик.

Караванська Оксана

Оксана
Караванська

Стильна
книжка
для панянки

Оксана Олегівна Караванська народилася 16 квітня 1966у Львові — українська модельєрка. Випускниця Львівської академії мистецтв.
1996 — фіналіст конкурсу Alta-Moda (голова журі [П'єр Карден](#))
1997 — відкрила авторський бутік, перший в Україні
2001 — отримала звання «Найкращий стиліст року» в галузі кліпмейкерства
2002 — Гран Прі «Кришталевий Силует» за найкращу сукню року
Заміжня, чоловік Богдан Левчук — бізнесмен. Виховують двох дітей — Святослава і Марічку.
2015 — «Стильна книжка для панянки»

Той, хто прагнув виділитися (читай — бути модним), тільки зрідка керувався красою чи естетикою. Головним було інше — здивувати.

Перші стилісти, такі собі первісні кутюр'є*, часто втілювали в життя найдивовижніші ідеї.

* **КУТЮР'Є** — авторитетний спеціаліст, що розробляє авторські моделі одягу, визначає стиль у моді і тут і далі поважає авторські.

Перші модники виглядали кумедно. Але ці люди зазвичай мали такий поважний статус, що з них ніхто не смів кепкувати, навпаки — їх наслідували, малювали і навіть намагалися перевершити. Так поступово модна ідея доходила до мас. І як тільки це ставалося — у чийсь винахідливій голові народжувався наступний кумедний і безглуздий задум.

Іван Вайброу

Народився 3 травня 1941 р., м. Гіллендхем, графство Кент — відомий сучасний британський дитячий письменник Іван Вайброу – англійський поет і письменник, автор книг для дітей. Іан Вайброу почав свою професійну кар'єру у віці 10 років, з того, що продав в місцеву газету вірш про мертву кішку в коробці. З цього часу він постійно пише вірші, пісні, п'єси, мюзикли, повісті та скетчі для радіо і телебачення. Його талант оцінили після виходу в 1989 році книги «The Sniff Stories», тоді газета The Times оголосила про появу справжнього таланту. З того часу Іан Вайброу написав понад 60 книг для дітей, його твори перекладені 21 мовою і видані в 24 країнах. Один з найпопулярніших героїв книг Вайброу - це Малий Вовчик. Повісті про пригоди Малого Вовчика перекладені більш ніж 12-ма мовами.

Л
Д
і
Й
С
к
м
п
З
Т

Любі мої мамцю й татку!

І невже то таке нечуване щастя – потрапити в учні до дядька Вовчила-Хижачила? Скажіть, я маю терпіти все це через те, що татко ходив до Вовчезної Школи і за успіхи в хижачській науці його обрали старостою, а по закінченні нагородили Срібним Значком Злого Вовка? Закладаюся, що так.

До Моторошного Лісу ще днів чотири ходу, а то й більше. Дозвольте мені повернутись і вчитися бути злоюкою вдома.

БУДЬ ЛА-А-АСОНЬКА!

Б
Б
а
л
о
г
і
и
а
к

Любі мої мамцю й татку!

Я трохи заблукав.

Здається, я вийшов до Тужливого Озюра саме там, де в нього впадає Річка-Мацадрівничка. Після того, як я розклався на татковій карті з обідом, важко сказати? Напевно, чи то я дійшов до річки, чи д

и
й
я

Від вас ні слуху ні духу про те, що, мовляв, повертайся, любий синочку, додому... Тож я мушу рушати далі в цю дурну довжезну мандрівку, хоч мені, може, ніколи й не вдасться знайти дядька Вовчила-Хижачила. Він-бо ніколи не відповідав на татюві листи. Може, Школу Поголиців закрили, а дядько виїхав із Мо-

а й, зрештою, я дізнаюся, що він, коли знайду його?

І маю з собою оголенця "Розшукується небезпечний шинець", яке ви мені дали, але ж воно старе як світ. Дядько, напевно, прокинувся відтоді. Цього, який він заважає? Б'юсь об заклад, що ще страшні-

жужу сказати, що це мене дуже втішило. Прішов місяць, ручку й папір видно, та я б побіг, щоб освітлення було трохи кращим. Мені намет якийсь пришеліпуватий — весь час падає. Тож, хоч-не-хоч, довелось мені скрутитися калачиком у рюкзаку. Мені склалось у мене з ночуванням у наметах. З дорожніми картами в мене теж склалось.

Любі мої мамцю й татку!

Сьогодні вранці я прокинувся від того, що мене зусібіч лоскотали мурашки, які поналазили в мій рюкзак. Дрібно́та дрібно́тою, але їх була тьма-тьмуца — і сніданок із них вийшов досить-таки смачний. Тож ситий і бадьорий, я рушив далі, щойно визирнуло сонечко. Досі воно,

Зараз я зупинився перепочити з дороги і з'їсти один із матусиних кролячих кручєників. Хрум-хрум, зосталось усього штук 25. Від цієї думки я впадаю в розпач. Напевно, я помру з голоду... Ви ж знаєте, що мисливець із мене нікудишній.

Б'юсь об заклад, що ви думаєте, ніби добрячок та чемнюшко! Невже це і є т причина, з якої я мушу йти світ за оч вчитись бути справжнім хижаком?

Присягаюся вам, що минулого тижня чистив зуби просто задля жарту. І шерст розчісував, і спати лягав раненько – все це аби надурити вас!

Запитайте в мого двоюрідного братика в Репетуна, – це була його ідея. Він за пропонував: *вдаймо*, що ми чемні хлоп

І я, дурний, погодився – і став удавати із себе чемнюшка.

Усе чекав, що ви скажете: “Ой лишенько! Малий Вовчик із глузду з'їхав!”

А я б тоді вам відповів: “Ага! Я вас надурив, насправді я такий поганець, якого ще світ не бачив!”

Але ж ні! Ви все зрозуміли навиворіт, а тепер ще й слухати не хочете!

Ви собі вирішили, що я маю вирушати до дядькової Школи Поганців і жити в Моторошному Лісі, аж поки не вивчу 9 Правил Поганця і не отримаю Значка Злого Вовка.

Кого-кого, а Чухлю-Нюхлю ви точно не спхнете з дому, коли він доросте до моїх років.

Ви тільки їй скажете: “Ну звісно, лютий синочку-мазунчику, золотко, щастячю наше блохасте! Залишайся з нами вдома в теплі їй добрі та дивися телевизор тільки завгодно”.

А як щодо Репетуна? Ви, мабуть, думаете, що він — маленький хижий поганець, але це зовсім не так! Ви не бачили, як він робив добрі вчинки, а я бачив. Ось, скажімо, він майстрував мені в дорогу повітряного змія, а ще їй намалював йому жовті вовчі очі. А ще — уявіть собі! — гикнувши після їди, він, бува, каже “перепрошую”? Але мама татом люблять його і нізащо не спровадять до школи в далечезному лісі.

Ваш украй обурений

Малий Вовчик

Любі мої мамцю й татку!

Рятуйте! Мене схопили мисливці в Тужливому Лісі!

Сподіваюсь, він не дуже ~~жорстокий~~ немилосердний – я ж іще зовсім маленький.

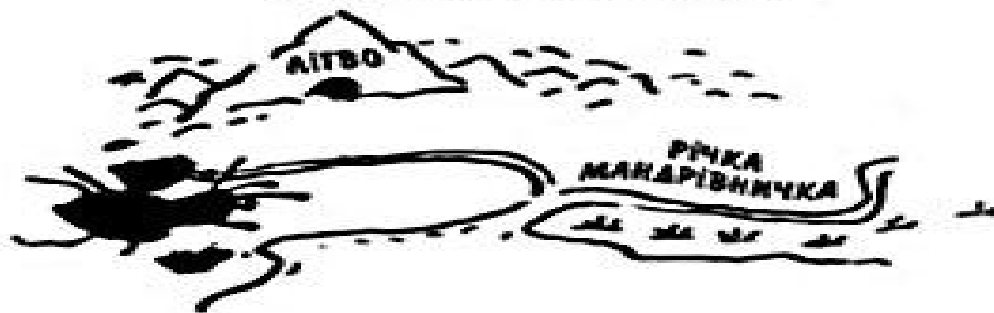
До речі, ледь не забув! Скажіть моєму братикові Нюхликові, щоб не гриз мого зедмедика, інакше я його самого так угризну!

Таткова карта не зовсім правильна, бо тут немає ніяких великих чорних страховиськ між Тужливим Лісом і Похмурими Горами. Я вже всі очі видивився, та крім дерев нічого не бачу.

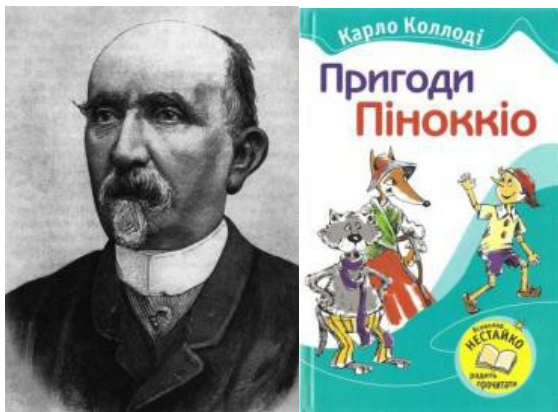
Завтра вирушаю в Шумськ-Гамськ.

З любов'ю,

Малий Вовчик

P.S. От тобі й на! Виявляється, на карті було не велике чорне страховисько, і розчавлена мурашка. Перепрошую...

Народився 24 листопада 1826р. Помер 26 жовтня 1890, Флоренція — італійський письменник та журналіст. Загальне визнання отримав завдяки популярному оповіданню «Пригоди Піноккіо», яке стало класикою дитячої літератури і було перекладено багатьма мовами світу.

ПРИГОДИ ПІНОККІО (скорочено)

Казка

Розділ 1

Майстрові Вишні втрапило до рук дерев'яне поліно, що плакало і сміялося, мов дитина

Жив собі... «Король!» — одразу ж вигукнуть мої маленькі читачі.

Аж ні, мої любі, не вгадали. Жив собі обрубок дерева, колода.

І було це не якесь рідкісне дерево, а звичайнісіньке поліно, якими зимової пори топлять печі й каміни, щоб обігріти оселю. Навіть не знаю, якими химерними шляхами одного чудового дня це звичайнісіньке поліно опинилось у майстерні старого теслі. Майстра звали Антоніо, та усенький світ величав старого «майстром Вишнею», бо кінчик його носа скидався на стиглу вишню — блискучу і сизо-червону. Майстер Вишня, забачивши це поліно, страшенно зрадів і, весело потираючи руки, пробурмотів:

— Вчасно ж ця дровеняка втрапила мені до рук. Саме згодиться на ніжку до столу.

Сказано — зроблено. Він притьмом узяв гостру сокиру, аби здерти кору й витесати ніжку. Та не встиг майстер занести інструмент, як рука його так і застигла в повітрі — з поліна долинув тонкий, благальний голосок:

— Не бийте мене!

Можете собі уявити, якого виразу набуло обличчя старого доброго майстра Вишні.

Вельми здивований, він розгублено роззирався по майстерні, шукаючи того, кому цей голосок може належати. Проте в кімнаті нікого не було. Він зазирнув під верстак — нікого.

Відчинив шафу, яку зазвичай тримав замкненою, — нікого.

Застромив голову в кошіль із тирсою і стружкою — нікого.

Нарешті відчинив віконницю і вигулькнув на вулицю — анікогісінько.

Може...

— Я все зрозумів, — гмикнув він і почухав під перукою. — Це мені почулося. Що ж, тоді до роботи!

І він знову взявся за сокиру і вправно цюкнув по дровині.

— Ой-ой-ой, боляче! — заволав уже знайомий голосок.

Для майстра Вишні це було вже занадто. Від страху в нього аж очі на лоба полізли, нижня щелепа звисла мало не до долівки, язик висолопився до підборіддя, так що старий уподібнився до однієї з тих химерних статуй, якими в давнину прикрашали водограї.

Перевівши дух, Антоніо став розмірковувати вголос, усе ще затинаючись від страху:

— Хто ж це зойкнув? Тут немає жодної живої душі. Чи може таке статись, аби дерев'яна колода плакала і репетувала, мов дитина? Ні, ніколи не повірю! Це ж звичайнісінька дровеняка, така сама, як і решта полін. Коли її кинути у вогонь, можна зварити на ньому добрячий горщик бобів. А якщо... хтось та заліз у поліно? То гірше для нього. Зараз я йому дам жару! На цім слові він ухопив ненависну дровину обома руками і став безжально гамселити нею об стіну майстерні так, що аж захекався.

Трохи відсапавшись, старий прислухався — чи пролунає знову стогін або крик. Він чекав зо дві хвилини — ані звуку; ще п'ять хвилин — так само; десять хвилин — тиша.

— Допетрав, — сказав тесля нарешті, знічев'я усміхнувшись і скуйовдивши перуку. — Зойк мені лише почувся і все... Отже, до роботи!

А позаяк він ще не зовсім відійшов од переляку, то, щоб не втратити бадьорості духу, став тихенько наспівувати, як це робив зазвичай.

Відклавши сокиру, старий узяв рубанка, щоб гладенько обтесати поліно. Та тільки-но провів рубанком по дереву, як знову почув той самий голосок, що, захилинаючись од сміху, забелькотів:

— Ой, припини, будь ласка! Мені ж лоскотно!

Цього разу майстер Вишня гепнувся долі, ніби вражений блискавкою.

Коли він трохи оговтався, то побачив, що досі лежить на долівці.

Обличчя в нього перекошилося, а вишневий кінчик носа від страху став тепер темно-синім.

Розділ 2

Майстер Вишня дарує поліно своєму другові Джеппетто, який надумав вирізати з нього чудового Дерев'яного Хлопчика, що вміє танцювати, фехтувати і навіть робити сальто

— Залюбки, — відповів тесля і підвівся з долівки.

— Сьогодні вранці мені спала на думку чудова ідея.

— Слухаю вас.

— Я подумав, що добре було б вирізати такого дерев'яного хлопчика, який міг би танцювати, фехтувати і перевертатись у повітрі. З ним я мандрував би білим світом і заробляв собі на кусень хліба і скляночку вина. Як вам моя ідея?

— Браво, Кукурудзяний Коржику! — вигукнув той самий голосок, що долинав казна-звідки.

Коли дядечко Джепетто почув, що його обізвали Кукурудзяним Коржиком, він спалахнув од гніву, почервонів, як перець, і люто заревів на теслю:

— Та як ви насмілились мене ображати?

— Хто вас ображає?

— Ви назвали мене «Кукурудзяним Коржиком»!

— Це не я сказав.

— А хто ж тоді — я сам? Я стверджую, що це сказали ви!

— Ні!

— Так!

— Ні!

— Так!

Сварка набирала обертів, тож від слів старі дурні перейшли до справи, зчепилися і стали кусати й дряпати один одного.

По завершенні бою майстер Антоніо тримав у руках жовту Джепеттову перуку, а сиву перуку теслі стискав у зубах Джепетто.

— Віддай мою перуку! — загорланив Антоніо.

— А ти віддай мою, і ми укладемо мир.

Після того, як запальні старигані обмінялися перуками, вони потисли один одному руки і заприсяглися бути добрими друзями на все життя.

— Отже, дядечку Джепетто, — сказав тесля на знак примирення, — чим я можу вам прислужитися?

— Чи не дасте ви мені деревини, щоб я міг зробити ляльку?

Потай зраділий майстер Антоніо притьмом кинувся до верстака і дістав поліняку, що нагнала на нього такого страху. Та коли він передавав поліно своєму другові, воно прудко смикнулося, вислизнуло в нього з рук і гепнулося прямо на худі ноги бідолашного Джепетто.

— Ох! Як ви ввічливо підносите людям свої подарунки, майстре Антоніо! Здається, ви зробили мене калікою на все життя.

— Присягаюся вам, це не я!

— То це я, по-вашому?

— Винне це дерево.

— Це я і сам знаю, але ж це ви впустили мені його на ноги.

— Це не я!

— Брехун!

— Джепетто, не ображайте мене, а то я змушений буду назвати вас Кукурудзяним Коржиком!

— Віслюк!

— Кукурудзяний Коржик!

— Корова!

— Кукурудзяний Коржик!

— Дурна мавпа!

— Кукурудзяний Коржик!

Коли Джепетто утретє почув, що його обізвали Кукурудзяним Коржиком, здається, він вмить утратив останню клепку в голові і кинувся на теслю. І вони знову зчепилися у двобої.

Після колотнечі ніс майстра Антоніо прикрашали дві нові подряпини, а куртка його друга збідніла на два гудзики.

Коли вони в такий спосіб поквиталися, обидва ще раз потисли один одному руки і заприсяглися бути щирими друзями на все життя.

Потім Джепетто взяв навіжене поліно під пахву і пошкандибав додому.

Розділ 3

По поверненні додому Джепетто завзято береться до роботи вирізає Дерев'яного Хлопчика і дає йому ім'я «Піноккіо». Перші кроки дерев'яної істоти

Джепетто мешкав у маленькій підвальній комірчині, єдине вікно якої виходило під сходи. Скромніше умеблювання годі навіть уявити: розхитаний стілець, дірявий ліжак і старий карячкуватий стіл. Біля стіни виднівся невеликий камін, у якому палало багаття. Однак воно було лише намальоване, а над ним висів також намальований казанок, що весело кипів і випускав хмарку пари.

Щойно Джепетто переступив поріг домівки, відразу ж узяв свій інструмент і заходився вирізати дерев'яного хлопчика.

«Яке ім'я йому дати? — почував потилицю Джепетто. — А назву-но я його Піноккіо. Йому неодмінно пощастить із цим іменем. Колись я знав сім'ю Піноккіо: батька звали Піноккіо, матір — Піноккією, дітлахів — Піноккі, і всі почувалися щасливими. Найбагатший з них жив з подаяння».

Дібравши ім'я для свого дерев'янка, він натхненно взявся до роботи.

Спочатку вирізьбив йому волосся, потім чоло і нарешті очі.

Коли очі були готові, він помітив — уявіть собі його здивування! — що вони кліпають і безсоромно на нього витріщаються. Вловивши пильний погляд дерев'яних очей, Джепетто зніяковів і роздратовано мовив:

— Дурні дерев'яні очі, чого ви на мене витріщилися? — Але ніхто йому не відповів.

Потім він зробив ніс. Щойно майстер вирізьбив носа, як той став рости і за кілька хвилин став довжелезним носиськом.

Бідолашний Джепетто намагався його вкоротити, однак, що більше він обрізував його, то довшим ставав нахабний ніс.

Залишивши ніс у спокої, він узявся за рот.

Рот був ще не цілком готовий, а вже почав сміятися і гримасувати.

— Облиш смішки! — наказав сердитий Джеппетто. Але з таким самим успіхом він міг звернутися до стіни.

— Я ще раз тобі кажу, годі сміятися! — закричав Джеппетто.

Рот одразу ж перестав сміятися, проте звідти несподівано висунувся довжелезний язик. Джеппетто не хотів псувати собі настрій, а тому не зважав на ці витівки і продовжував наполегливо працювати.

Услід за ротом він зробив підборіддя, потім шию, плечі, тулуб і руки. Аж раптом відчув, як хтось стягнув з його голови перуку. Він поглянув угору — і що ж побачив? Дерев'яний Хлопчик тримав його жовту перуку в руках. — Піноккіо! Негайно поверни мені перуку, а то я...

Замість повернути перуку старому, Піноккіо напнув її собі на голову, аж мало не задихнувся під нею.

Безсоромна і зухвала поведінка Піноккіо навела на Джеппетто такого смутку, якого йому не доводилось відчувати за все життя, і старий скрушно мовив:

— Бешкетнику, ти ще не готовий, а вже виявляєш неповагу до свого батька. Прикро, дитино моя, дуже прикро!

І він утер сльозу.

Дійшла черга вирізати ноги. І щойно Джеппетто зробив їх, як одразу ж одержав копняка в ніс.

«Я сам у всьому винен, — у відчаї зітхнув він. — Треба було раніше все обмізкувати, тепер надто пізно».

Потім він узяв Дерев'яного Хлопчика попід пахви і поставив на підлогу, щоб Піноккіо вчився ходити.

Проте дерев'яні ноги були ще незграбними і кволими, вони не слухались, не згиналися, тож малий ледве пересувався. Тоді Джеппетто взяв його за руку і став навчати правильно переставляти ноги.

Поступово ноги розходилися. Піноккіо почав рухатися вільніше і за кілька хвилин уже самостійно ходив по кімнаті. Врешті-решт він переступив поріг, вискочив на вулицю — і шукай вітра в полі.

Бідолашний Джеппетто побіг слідом, та не міг його наздогнати: крутій Піноккіо стрибав не згірше за зайця і при цьому з таким гуркотом стукав своїми дерев'яними патиками по бруківці, ніби крокували двадцять пар селянських дерев'яних черевиків.

— Тримай його! Тримай! — кричав Джеппетто.

Та перехожі, забачивши Дерев'яного Хлопчика, що мчить, як хорт, завмирили, витріщалися на нього і реготали аж до кольок у животі.

На щастя, з'явився поліцейський. Він подумав, що дитина втекла від свого батька, і став посеред вулиці — мужній і кремезний — з твердим наміром ухопити втікача і запобігти біді.

Піноккіо ще здалеку зметиковав, що поліцейський — серйозна перепона на його шляху, і вже хотів було прошмигнути між його дебелими ногами, але його спіткала прикра невдача.

Поліцейський спритним рухом ухопив Піноккіо за носа (а це був, як відомо, надзвичайно довгий ніс, ніби саме для того і створений, щоб за нього хапалися поліцейські) і передав його до рук Джеппетто. Старому так і кортіло на місці нам'яти Піноккіо вуха за нахабну втечу, однак уявіть собі його здивування — він не намацав на голові малого жодного вуха! Як ви гадаєте, чому? Та тому, що, захопившись роботою, він забув зробити Дерев'яному Хлопчикові вуха.

Довелося взяти Піноккіо за плечі і таким чином вести його назад додому. При цьому Джеппетто товкмачив, загрозово киваючи головою:

— Зараз ми підемо додому. А там я з тобою поквитаюся, будь певен! Зачувши цю погрозу, Піноккіо ліг на землю — і ані руш. Ця картина привернула увагу цікавих і нероб, що тинялися вулицею; незабаром зібрався цілий натовп. Говорили казна-що.

— Бідолашний Дерев'яний Хлопчик, — співчували одні. — Він має цілковиту рацію, що не хоче йти додому. Цей лихий Джеппетто всипле йому перцю.

Решта, сповнені злості, переконували:

— Цей Джеппетто, хоч і здається порядною людиною, насправді грубий і безжальний до дітей. Якщо ми віддамо йому бідаху Дерев'яного Хлопчика, він його потрощить на тріски.

І вони базікали та під'юджували один одного доти, поки поліцейський звільнив Піноккіо, а замість нього заарештував нещасного Джеппетто. Від несподіванки старий не знайшов жодного слова на своє виправдання, тільки заплакав і дорогою до в'язниці схлипував, примовляючи:

— Невдячний хлопчисько! Я ж прагнув зробити з тебе пристойного Дерев'яного Хлопчика! Так мені й треба. Слід було передбачити все раніше!

Те, що сталося далі, — просто неймовірна історія, яку я розповім вам у наступних розділах.

Розділ 4

Історія Піноккіо і Цвіркуна, з якої стає зрозуміло, що злі діти не люблять, коли їм роблять зауваження ті, хто значно розумніший за них

Отож, мої любі дітки, в той час, коли безвинного Джеппетто кинули до буцегарні, зухвалий хлопчисько Піноккіо, відкараскавшись од поліцейського, стрімголов помчав через поле додому. Він перелітав горби, густу тернину і канали з водою, немов зацькований загоничами дикий цапок чи заєць. Удома він пхнув двері, увійшов, зачинив їх і гепнувся на долівку, полегшено переводячи дух.

Та недовго він насолоджувався спокоєм — раптом йому здалося, що в кімнаті хтось пропищав:

— Крі-крі-крі...

— Хто тут? — з острахом запитав Піноккіо.

— Це я!

Піноккіо обернувся і побачив великого Цвіркуну, що помалу ліз угору по стіні.

— Ти хто такий?

— Я Цвіркун, і в цій кімнаті мешкаю вже понад століття.

— Тепер це моя кімната, — заявив Дерев'яний Хлопчик. — Тому, зроби ласку, забирайся звідси геть!

— Я не піду, — заперечив Цвіркун, — допоки не відкрию тобі велику таємницю.

— Відкривай свою велику таємницю, тільки хутчіш.

— Горе дітям, які повстають проти своїх батьків і зі свого дурного розуму полишають отчий дім! Важко їм буде на цім світі. Та рано чи пізно вони гірко пошкодують про це.

— Бреши побільше! Як хочеш знати, Цвіркуне, до завтрашнього досвітку і сліду мого тут не буде. Якщо я залишуся, то мене спіткає таке саме нудне життя, яким марудяться в батьківських домівках усі інші діти: мене відправлять до школи, змусять навчатися, і навіть не запитають, чи хочу я цього. Та, відверто кажучи, я не маю ані найменшого бажання ходити до школи. Значно приємніше гасати за метеликами, лазити по деревах і дерти з гнізд пташенят.

— Бідолашний дурнику! Хіба ти не розумієш, що за такого життя ти перетворишся на справжнісінького віслиюка і всі тебе зневажатимуть?

— Стули пельку, старий Цвіркуне! — не на жарт розсердився Піноккіо.

Та Цвіркун, сповнений терпіння і мудрості, не образився і провадив далі:

— Коли не до вподоби школа, то чом би тобі не навчитися якомусь ремеслу і чесно заробляти собі на хліб?

— Сказати, чому? — відповів Піноккіо, поволі втрачаючи терпець. — Тому що зі всіх ремесел на світі лише одне мені справді до душі.

— І що ж це за ремесло?

— Їсти, спати, розважатися і тинятися від рання до смерку.

— Зарубай на своєму довжелезному носі, — сказав Цвіркун з властивим йому спокоєм, — усі, хто займаються цим ремеслом, завжди потрапляють до лікарні або до в'язниці.

— Думай, що кажеш, старий Цвіркуне... Коли я розсерджуся, тобі буде непереливки!

— Сердешний Піноккіо, мені тебе справді дуже шкода!

— Чого це?

— Бо ти Дерев'яний Хлопчик, і найприкріше, що ти маєш дерев'яну голову!

По цих словах розлючений Піноккіо звівся на дерев'яні ніжки, схопив з лавки дерев'яного молотка і пожбурих його у Цвіркуна.

Може, він не сподівався, що поцілить, та на лихо, влучив Цвіркунові просто в голову, і неборака Цвіркун, встигнувши тільки вимовити «крі-крі-крі», повис на стіні, ніби мертвий.

Розділ 5

Піноккіо зголоднів і, знайшовши яйце, хоче посмажити собі яєчню, однак яєчня вилітає у вікно

Непомітно підкралася ніч, і Піноккіо, пригадавши, що досі навіть не росився, відчув у шлунку дивні загрозливі звуки, — прокидався апетит. А позаяк у дітей апетит зростає із шаленою швидкістю, то за кілька хвилин він перетворився на голод, а голод ще за мить переріс у вовчий голод, ще й такий сильний, що його можна було навіть помацати руками.

Бідний Піноккіо стрімко метнувся до каміна, де весело булькотів горщик, і вже хотів було зняти кришку, аби побачити, що там вариться.

Проте горщик був намальований. Уявіть собі, як цю новину сприйняв хлопчина! Його і до того довгий ніс витягнувся принаймні ще на чотири пальці.

Він обшукав усю кімнату, обнишпорив усі шухляди і кути, сподіваючись знайти бодай хліба, принаймні скибочку черствого хліба, хоч би хлібну скориночку чи обгризену кістку, шматочок цвілого кукурудзяного коржика, риб'ячий хребет, вишневу кісточку — словом, хоч щось, що можна вкинути собі до рота. Однак не знайшов нічого, нічогісінько.

А відчуття голоду дедалі наростало! Піноккіо вже нічим не міг полегшити свої страждання, окрім як позіханням. І він так відчайдушно позіхав, що його рот роздирало аж до вух.

Нарешті він остаточно втратив самовладання і, шморгаючи своїм довгим носом, заскімлив:

— Цвіркуне, твоя правда. Негарно з мого боку засмучувати тата й тікати з дому... Якби мій батько був удома, то на мене не напали б смертельні позіхи. Леле, яка ж це страшна хвороба — голод!

Раптом у купі сміття він помітив щось кругленьке й біле, подібне до курячого яйця. За мить він опинився там і схопив цей предмет. Справді, то було яйце.

Радості Дерев'яного Хлопчика не було меж. Піноккіо здавалося, що він марить. Він тер і крутив яйце в руках, гладив, цілував його і міркував уголос:

— То як мені тебе приготувати? Я спечу тебе... Ні, краще некруто зварю... Чи ліпше засмажити тебе на пательні? Або, може, все-таки зварити нашвидку, щоб можна було випити? Ні, найшвидше — розбити в тарілку або пательню. Я аж палаю з нетерпіння — так мені хочеться якнайшвидше тебе зжертти!

Він поставив сковорідку на жаровню з тліючим вугіллям, замість олії влив трохи води, а коли вода перетворилася на пару, — таррах! — розбив шкаралупу і перекинув яйце на пательню.

Та замість білка і жовтка з яйця вискочило живе і доволі чемне курча. Воно зграбно вклонилось і промовило:

— Прийміть мою найщирішу подяку, синьйоре Піноккіо! Ви позбавили мене неймовірного клопоту розбивати шкаралупу. До побачення, палкий привіт!

По цих словах воно розправило крильця, вилетіло у відчинене вікно і зникло...

Бідолашний Дерев'яний Хлопчик остовпів із роззявленим ротом і витріщеними очима, тримаючи ячну шкаралупу в руці. Трохи отямившись, він став вередливо пхінкати, потім невтішно плакати, а тоді несамовито тупати ногами і битися в істериці:

— Ох, Цвіркуне, ти мав рацію. Якби я не втік з дому і якби мій татусь зараз був тут, мені не довелося б помирати з голоду. Ой, і справді — яка ж це страшна хвороба — голод!

У шлунку бурчало дедалі гучніше, і хлопчик не знав, як полегшити свої страждання, тому вирішив побігти до найближчого села, де якась жаліслива душа, може, подасть йому кусень хліба.

Розділ 6

Піноккіо засинає, поклавши ноги на жаровню з вугіллям, і вранці прокидається без ніг

Була жахлива зимова ніч. Лунко гуркотів грім, блискавки наздоганяли одна одну, здавалося, що небо палає. Холодний поривчастий вітер люто завивав, здіймаючи величезні хмари пилу і примушуючи дерева на полях плакати і стогнати.

Піноккіо дуже боявся грому і блискавки, однак голод був сильніший од страху. Він причинив за собою двері, добряче розігнався і за якихось сто стрибків опинився у селі, щоправда, при цьому він важко сапав і висолопив язика, як мисливський собака.

Село ніби вимерло. Крамниці були зачинені, двері будинків надійно замкнені, вікна затулені. На вулицях не було навіть поганого собаки. Все наче поринуло у столітній сон.

Голодний і зневірений Піноккіо підійшов до першого-ліпшого будинку і смикнув за мотузку дзвоника, міркуючи про себе: «Може, хтось та й вигляне».

Справді, вікно розчахнулося і з нього вигулькнув старий у нічному ковпаку. Він сердито гримнув:

— Що вам тут потрібно о такій порі?

— Будьте ласкаві, подайте мені шматок хліба.

— Зачекай на мене, я зараз повернуся, — сказав старий.

Він вирішив, що має справу з одним із тих зухвалих волоцюг, які задля розваги дзвонять уночі в квартири і не дають порядним людям заслужено поспати.

За півхвилини вікно знову відчинилося, і старий крикнув:

— Ставай під вікном і підстав долоні!

Піноккіо не зволікаючи підставив долоні. І раптом відчув себе кущиком зів'ялої герані, яку надумали терміново привести до тьми — його облили водою!

Змоклий до нитки, він повернувся додому, ледь живий від втоми й холоду. Він сів і простягнув свої змерзлі брудні ноги над жаровнею з гарячим вугіллям. Так і заснув. А вві сні його дерев'яні ноги зажеврили, обвуглилися і, зрештою, перетворились на попіл.

Піноккіо ж спав і хропів так, наче це були не його ноги, а чужі. Коли розвиднілось, він прокинувся від стукоту в двері.

— Хто там? — запитав він, позіхаючи, і став продирати очі.

— Я, — відповів голос. Це був Джеппетто.

Джеремі Стронг

Англійський дитячий письменник.

Народився 18 листопада 1949 року у Лондоні. .

Перш ніж стати письменником Джеремі Стронг працював пекарем і начиняв піріжки джемом. Після закінчення Йоркського університету працював вчителем початкової школи. В 1991 покинув викладання і повністю присвятив себе письменництву.

Українські видання:

«Ракета на чотирьох лапах» (2005), «Мій тато і зелений алігатор» (2006), «Велика втеча моєї бабці», «Моя мама збирається вибухнути!» «Гармидер у школі» (2007), «Знамениті сіднички мого братика» (2007), «Кімнатні пірати» (2008), «Знайомтесь: Фараон!» (2008), «Розшукується Ракета на 4-х лапах!» (2008), «Вікінг у моєму ліжку» (2010).

РАКЕТА НА ЧОТИРЬОХ ЛАПАХ

(скорочено)

Стрілка – це собака, в якій усе змішалось. Це поєднання вихору, хорта і спортивного Феррарі.

Ніхто в нашій родині не любить з нею гуляти і нічого дивного в цьому немає. Стрілці плюнути обігнати торпеду. Не встигнеш мигнути, а вона вже розігнала до ста на годину. Тільки-но роззявив рота, щоб гукнути:

«Стрілко!», – а вона зчезла ген за сараєм.

Тато навідріз відмовляється гуляти з нею. «Мене болить поперек унизу», –

зазвичай каже тато, а я не розумію, чому це заважає гуляти. Я також удався до подібної тактики. «У мене поперек угорі», – поскаржився я. Мама так холодно зиркнула в мій бік жбурнула повід. Вона теж ладна піти на все, аби лиш уникнути прогулянок зі Стрілкою. З цього, власне, все і почалося. Такі шалені великодні канікули, які я пережив, годі собі уявити.

– Треворе ... – поклікала мене мама одного ранку на початку канікул, усміхнувшись якомога лагідніше і невинніше. – Треве... (я мав би здогадатися, що вона щось задумала)... Треворе... я дам тобі тридцять фунтів, якщо на канікулах ти щодня гулятимеш зі Стрілкою.

Тридцять фунтів! Можете уявити, як я вирячив очі. Ще трохи, й мусив би запихати їх назад до орбіт. Я був такий ошелешений, що мені й на думку не спало, що мама фактично пропонує мені справжнісінького хабара!

– Зараз великодні канікули, – вела вона далі, вилазячи на гімнастичний велосипед і натягуючи на чоло рожеву пов'язку від поту. – Тобі все одно нема чим зайнятися.

– Тридцять фунтів? – перепитав я. – Гуляти з нею щодня протягом двох тижнів?

Мама кивнула головою і почала крутити педалі. Я сів і замислився.

Тридцять фунтів – це ж купа грошей! Їх можна витратити на безліч речей. З іншого боку – і це було серйозним недоліком – я мав би гуляти зі Стрілкою.

Якби оце на вулиці до нас хтось підійшов і запитав: «Агов! Які жахливі тортури ви можете собі уявити?», – ви б, напевно, згадали про підсмажування живцем на олії, або про необхідність дивитися з татом телевізійний турнір із гольфу, або навіть про математику – а це для мене один із найгірших кошмарів. Але я, без сумніву, відразу б відповів: «Гуляти зі Стрілкою». Тому це рішення було для мене дуже просте.

Я став себе розраджувати, що мусить таки існувати якийсь спосіб приборкати Стрілку. Зрештою, вона ж усього лише собака. Люди розумніші за тварин. У людей більший мозок. Людина – цар природи!

Здається, саме цієї миті, коли я над цим замислився, Стрілка, як міні-метеорит, прожогом вилетіла з кухні й гепнулася просто мені на коліна. Ми вдвох бебехнулися на підлогу, тобто я розпластався на підлозі, а вона задоволено всілася мені на груди.

Мама собі й далі крутила педалі. Знала, мабуть, що я піддамся.

– Я згоден, підтвердив я.

Мама якось дивно пискнула, при цьому одна ступня її зіскочила з педалі.

Чомусь видавалося, ніби вона задоволена собою ще більше за Стрілку.

– А чи можу я взяти частину грошей зараз? – поцікавився я (Бачите? Я не такий дурний).

– Звичайно, ні. (Мамі також не бракує клепки).

– Може половину зараз, а другу – наприкінці?

Мама не зупинялася.

– Я дам тобі гроші, коли виконаєш роботу в кінці канікул.

Ось і все. Я погодився щодня протягом двох тижнів гуляти з собакою, і це виявилось лише одним із моїх нещасть під час тих канікул. Мабуть, я зовсім з'їхав з глузду.

Якось я дивився фільм про бій із танками. З одного боку наступала здоровенна броньована машинерія, якій не страшні навіть реактивні гранатомети, а їй протистояв загін героїв на чолі з мужнім полковником. Герої, звичайно ж, загинули і відступали, аж поки полковник Голова – Два – Вуха (забув його справжнє ім'я) розробив БЛИСКУЧИЙ ПЛАН. «Ми маємо використати супроти танків їхню власну міць, – сказав він. – Якщо снаряд не спроможний пробити цю броню, він і назовні не може вирватися. Ми їх підірвемо зсередини».

Саме так вони і зробили – класний фільм! Татові він, звісно, не сподобався. Йому не подобаються бойовики з купою вибухів. Він воліє дивитися гольф, але чи бачили ви хоч раз захоплюючу гру в гольф? На мою думку, гольф став би звичайно привабливіший, якби на майданчик випустили кілька танків і додали до цього парочку вибухів. Було б доволі цікаво бачити, як симпатичний великий танк гуркоче галявиною, розвертається біля першої мітки, підносить своє могутнє дуло і вистрілює м'ячиками для гольфу – просто в лунку!

Але що це все мало спільного зі Стрілкою? Просто я не знати скільки часу намагався придумати, що ж мені робити з тією собацюрою. Я задавав собі запитання: що Стрілці вдається найкраще?

На це було кілька відповідей:

1. Поводитися по-свинськи.
2. Рити у дворі глибоченні ями.
3. Смердіти.

Але я вважав, що справді неперевершеною вона була лише в одному – у швидкості. Стрілка була ракетою на чотирьох лапах. Можливо, я зміг би скористатися її фантастичною швидкістю у власних інтересах. І саме тоді я згадав про свої ролики.

Я вже місяцями їх не надягав (навіть не бачив місяцями). Але ж тепер мені було би достатньо тримати Стрілку за повід, і вона б собі гасала скрізь, а я б на дурняка катався. Мусите визнати, що це була шикарна ідея. Та мама з татом сприйняли її скептично.

Мама мовчки сиділа за обіднім столом, поглинаючи свій знежирений на 99% йогурт, що смакував, як засіб для миття посуду. На неї це все явно не справило враження. (Як, до речі, і йогурт).

– Знаю я твої чудові ідеї, Треворе, – озвався тато. – Нічого з них не виходить.

– Ще й як виходить, – заперечив я.

– Згадай, що сталося, коли ти вирішив побудувати в спальні боксерський майданчик.

І як це батькам завжди вдається вплітати у звичайнісінькі розмови натяки на ваші найприкріші невдачі, га? Я відчув, що червонію як рак.

– Це не моя вина. Я хотів тільки причепити до стелі мотузку. А звідки мені було знати, що вся штукатурка обсиплеться?

Тато щось буркнув, а мама підсунула мені залишки йогурту.

– Хочеш доїсти? – запропонувала вона.

– Чого ти весь час намагаєшся мене отруїти? – обурився я.

Мама невиразно усміхнулася і заходила жувати селеру.

Я вирішив довести, що вони помилялися. Організував ретельні дослідження нутра моєї шафи і врешті-решт розшукав там пару своїх роликів. Крутнув коліщатками, і вони задоволено відгукнулися: «Ш – ш – ш – ш – шик...»

Хіба ж міг провалитися такий план?

Я прив'язав Стрілку до стовпчика воріт і натягнув ролики. Тоді обережно відв'язав шворку, обкрутив нею зап'ясток руки і присів навпочіпки.

– Ну, Стрілко... марш!

Її і не треба було заохочувати. Вона шалено замолотила, як у мультиках, передніми лапами, і ми рвонули з місця. Стрілчині вуха так залопотіли, наче потрапили в струмені з сопла реактивного літака. Я був просто вражений її міццю і швидкістю. Навіть те, що вона волочила мене за собою, не завадило їй стрімко сягнути мало не надзвукової швидкості. Її лапи барабанили по хіднику, ми мчали, а вона щасливо гавкала. Їй це подобалося. Я ж тільки тримався за шворку і відчував, як вітер свище у вухах.

Чудовим стилем ми стрімко завернули за ріг, і Стрілка помчала центральною дорогою в напрямку вуличного ринку. Мабуть, уже варто було б хоч трохи загальмувати, але ж я, звісно, не мав жоднісіньких гальм, а собака – тим паче. Стрілка тим часом увімкнула турбореактивний режим, і годі було вже її спинити.

На цій максимальній швидкості ми й влетіли на ринок, розкидаючи навсібіч покупців. Шаленими зигзагоподібними віражами ми прорізали спантеличену юрбу, а я лишень відчайдушно стискав повід. Це все, що я міг зробити, аби втриматися на ногах.

Раптом Стрілка різко відсахнулася вбік, уникаючи зіткнення з якоюсь ошелешеною панею. Зберігаючи рівновагу, я махнув рукою і випадково зачепив торбину цієї пані.

– Рятуйте! Злодії! Тримайте хлопця! Він украв мою торбинку!

Миттєво за мною кинувся весь ринок, а я навіть не міг зупинитися й усе пояснити. Стрілка не тямилася від радості. Вона страшенно любила погоні.

Не дбає навіть, чи це вона за кимось женеться, чи ловлять її саму. Ми з вереском робили такі стрімкі повороти, що з моїх роликів почав куритися дим. Ми зачіпали стійки, перевертаючи їх і розкидаючи навсібіч товари, зіштовхувалися з людьми і відскакували від них, а юрба за нашими спинами ставала дедалі більшою і галасливішою.

– Тримайте хлопця!

– Він украв стару пані тієї торбинки... тобто стару торбинку тієї пані!

– Ловіть крадія торбинок!

Стрілка так стрімко шугнула за ріг, що впала й покотилася, а мене, звісно, понесло далі – і я стрімголов влетів прямо в стояк з розвішаним одягом. Не встиг я й опам'ятатися, як мене підхопила розлючена юрба. Тепер я тримав у руці не лише торбинку старої пані – з мого плеча недбало звисала якась шикарна літня суконка з квітчастим візерунком.

Одним словом, нас зі Стрілкою відвели до поліції. Вона собі чемно сиділа у куточку з невинним виглядом, а мене мало не заарештували. І що найгірше, дільничним поліцаєм виявився сержант Смаг. Він мешкає на нашій вулиці і має трьох ельзаських вівчарок. (Як на мене, то й пів такої вівчарки було б забагато, але щоб мати трьох!).

Сержант Смаг зателефонував додому, і за нами прийшов тато. Він не особливо тішився, і не лише тому, що йому не дали гарненько подрімати на дивані. Торік улітку тато підловив сержанта Смага на шахруванні під час гри у гольф, і відтоді вони постійно воювали між собою.

Я пояснив, що все сталося випадково. Це Стрілка винна.

Сержант Смаг закотив очі до стелі.

– Аякже, з натугою вимовив він. – Як це я не здогадався. Це зробила собака. Це вона вкрала торбинку.

– Я не це мав на увазі, – заперечив я і спробував пояснити все про ролики, про те, як нас понесло й таке інше. Сержант Смаг загігикав – знаєте, щось таке подібне до «ги – ги – ги, невже ти думаєш, що я в це повірю!»

Тата дедалі більше дратувало те, що він марнує час.

– Це ж очевидно, містере Смаг, що Тревор каже правду, – втрутився він. – Він би й не міг такого вигадати. Це все через собаку. Вона завжди таке виробляє.

Поліцай зиркнув на Стрілку, котра й далі сиділа, наче янгол.

– Сержант Смаг, з вашого дозволу, а не містер, – виправив він. – Не треба перекладати провину на бідолашного песика.

Цієї миті «бідолашний песик» раптом ожив. Стрілка підскочила, прожогом перетнула кімнату, а тоді вистрибнула на стіл сержанта (розкидавши там усе впереміш) і радісно скочила татові на коліна, не зважаючи на те, що він стояв. Вони удвох гепнулися на підлогу, і Стрілка почала ретельно вилизувати татові вуха.

– Навіщо вона це зробила? – здивувався сержант Смаг.

– Поняття не маю, – озвався з підлоги тато. – Я казав – вона завжди таке виробляє.

Сержант Смаг насупився й похитав головою.

– Ваш песик хворий наголову. Його треба відвести до собачого психіатра. – І він відпустив нас додому.

Не буду вам перелічувати всього, що висловив мені дорогою тато, але більшість його побажань несла в собі загрозу негайної смерті. Отож, мій

перший план закінчився цілковитим провалом. Мабуть, настав час викликати підмогу. Я вирішив відвідати мою найкращу приятельку Тіну.

3

Знаю, що ви подумали. ВІН ПРИЯТИЛЮЄ З ДІВЧИНОЮ! Я вже звик до підколок. «Тревор ходить з дівчиною», «Тревор закохався». «Коли в тебе весілля, Треворе?» Я вже всього наслухався.

Спочатку я страшенно дратувався, але тато мене заспокоїв, мовляв, якщо це неправда, то не звертай уваги, а ті, хто насміхаються, або тупі як двері й нічого не розуміють, або просто заздять.

Ми товаришували з Тіною, відколи пішли до школи й виявили, що народилися того ж самого дня. Якось ми навіть разом відсвяткували день народження. Тіна вища за мене. Я трохи нижчий і щупліший. Мої ноги худючі й кістляві. Іноді, дивлячись на них у ванні, я взагалі дивуюся як вони мене носять цілісінький день. Тіна міцніша. Якось ми бавилися в боротьбу індіанського стилю. Не будемо казати, хто переміг. У неї море веснянок, які їй не подобаються. Не питайте чому.

Тіна також має пса. Йог кличуть Мишкою. Це задля сміху, бо Мишка – сенбернар... знаєте, мабуть, цю породу псів, які нагадують шотландського поні, що лупнувся головою об цегляну стіну і розчавив собі мордюку.

Мишку добре видресировували. Коли Тіна каже: «Принеси!», він сидить.

Коли Тіна каже: «Біжи!», – він сидить. Навіть якби Тіна крикнула:

«Знежирений на 99% йогурт», Мишка би не ворухнувся. Порівняно зі

Стрілкою, він страшенно розумний. Я подумав, що Тіна могла б допомогти, і вирішив привести до неї Стрілку.

Я не відразу знайшов Стрілку. Вона звилася собі гніздечко під моєю ковдрою.

Запхнула туди джемпер, дві пари штанів, шкарпетку, футбольну бутсу, півпачки чіпсів і недогризок старого яблука. Дякую тобі, Стрілко! Я причепив їй до нашійника шворку, і ми рушили геть.

Ви ще ніколи не бачили як нам гуляється зі Стрілкою? Це взагалі не прогулянка. Скоріше серія раптових сіпань і ривків. Ми не вписалися в три вуличні ліхтарі, відвідали позапланово чотири сусідські двори, зробили підкоп під чиєсь припарковане авто, щоб дістати смачнющий пакет від чіпсів тижневої давності, а тоді влаштували міні-каруселі довкола ошелешеної жінки з продуктовою торбою на коліщатках.

Коли ми дісталися Тіниного дому, вона вже стояла на порозі, відчинивши вхідні двері.

– Я здогадалася, що це ти, коли почула, як верещить ота пані, – сказала вона. – Заходьте й ховайтеся.

– Стрілка й без того вже затила мене у будинок. Мишка, мабуть, її найкращий приятель. (Цікаво, чому ніхто не жартує, що й вони теж закохалися).

Я розповів Тіні про 30 фунтів.

– Класно! – зраділа вона. – А чого тоді ти такий нещасний?

– Слухай, ти знаєш, яка Стрілка!

– Звичайно, знаю, але ж її можна приборкати. Я допомагала татові дресирувати Мишку, і ми не мали з ним жодних проблем. Я впевнена, що ми зможемо приборкати Стрілку, і тоді з нею запросто можна буде гуляти. Вважай, що гроші ці наші! Відразу й почнемо. Ходімо на вигін за містом. Мушу визнати, що Тіна – справжній ОРГАНІЗАТОР. (Та ви вже й самі, мабуть, до цього докумекали). Вона любить вирішувати, що треба робити і коли. А понад усе вона любить вирішувати, що кому робити в один і той же час. Коли вона виросте, стане, мабуть, бізнес-менеджером або прем'єр-міністром.

Я нічого не маю проти того, щоб час від часу мене хтось організовував – тоді не треба приймати власних рішень. Отож ми вирушили в поле. Мишка неквапом тупотів побіч Тіни, а Стрілка тим часом намагалася вирвати мені з суглобів руки. Я відчув велике полегшення, коли ми нарешті дісталися поля, і я зміг зняти з неї шворку.

Ш – Ш – Ш – У – У – У Р – Х – Х – Х !!! Це птаха? Чи літак? Ні, це Стрілка – ракета на чотирьох лапах, що подорожує зі швидкістю світла. Вона миттєво щезла у височенній траві, залишивши по собі лише хмарку куряви. Іноді то тут, то там вигулькувала її голова, щоб потім знову зникнути.

Мишка пересувався полем повільно, немов пухнастий бульдозер.

Ми з Тіною поволі ступали краєчком поля. Не було жодного сенсу наздоганяти Стрілку – вона була набагато хуткіша. Знову і знову вона кулею вилітала з трави і приносилася повз нас, намагаючись збити з ніг, а тоді пірнала кудись углиб заростів. Кілька разів я робив спроби її впіймати, але з таким самим успіхом можна було ловити гарматне ядро.

Щоразу, коли Стрілка пролітала повз нас, Тіна якомога грізніше кричала: «Сядь!» Мишка негайно гепався на свій широкий зад, а Стрілка миттю кудись зникала.

Ми зупинилися, підійшовши до старого бляшаного корита.

Колись на полі паслися коні і пили з нього воду. Воно було на три четверті заповнене застоюною дощовою водою. Я присів на краєчок заіржавілого корита й похмуро глянув на поле.

– Мені це доведеться робити щодня впродовж двох тижнів, – бурмотів я. – Може, краще відразу втопитися.

Тіна взяла якийсь патик і стала розбовтувати темну воду.

– Я би тут не топилася. Гидота. – На поверхні почали тріскати смердючі бульбашки. І в глиб пінистої води ковзнуло кілька величєньких водяних слимаків. – Та й узагалі, Треворе, ти надто легко здаєшся. То в тебе повно чудових задумів, а то вже ти похнюпив носа й ходиш як тінь. Я ж тобі сказала, що ми приборкаємо Стрілку.

Саме цієї миті, ніби мені замало було прикрощів, перед нами вигулькнула велика жирна пика Чарлі Смага.

Ви правильно вгадали. Чарлі Смаг – це син сержанта Смага, і це справжня

потвора. Я завжди наштовхувався на нього і на трьох вівчарок його тата – точніше, це Чарлі завжди навмисне наштовхується на мене. Йому тринадцять, і він здоровило. Він має великі і довжелезні граблі, як у Кінг-Конга, прищаву мордюку і малесенькі свинячі очка. Здаєте ті малюнки з книжок про неандертальців? Ось так і він виглядає. Чарлі любить чіплятися до інших, особливо до тих, хто менший за нього. Ми з Тіною належимо якраз до цієї найлегшої категорії.

– Ну хіба ж це не парочка закоханих голубочків? – почав він глузувати.

– І зовсім ні, огризнулася Тіна.

– Прийшли на цьомки-бомки? – вишкірився він.

– Заткнися, – гаркнула вона. (Я б не наважився так розмовляти з Чарлі!)

– А що ж ви тоді тут робите? – домагався він.

Тут нас вкотре потішила своєю присутністю Стрілка, промчавши неподалік з потрібною швидкістю звуку, а тоді вчинила бомбардувальний наліт на якусь заячу нору.

– Якщо тобі вже так цікаво, – втрутився я у відчайдушній спробі довести, що між нами з Тіною нічого не відбулося, – то ми тут дресируємо мою собаку.

Чи я вам казав, що Чарлі Смаг, коли сміється, нагадує астматичного осла?

Мені здавалося, що це гиготіння ніколи не зупиниться.

– Дресируєте цю собаку? – реготав він. – Та ж ця собака не піддається дресурі!

– Ще й як піддається, – заперечила Тіна. – Запросто.

Обличчя Чарлі викривилося зневажливою посмішкою. Він мені страшенно нагадав Квазімодо, хоч я йому про це не сказав. А тоді він узяв і вимовив слова, які завдали мені на цих канікулах стільки прикрощів.

– Можу закластися, що ви цього не зробите.

– Зробимо! – крикнула Тіна.

У мене в животі все якось химерно обірвалося, немовби я відчув, що нас чекає попереду, але було вже надто пізно щось міняти.

– Гарзд... то закладаємось, – Чарлі мав вельми задоволений вигляд.

– На що відважно поцікавилася Тіна.

Чарлі взяв у Тіни патик і провів ним по бруднющому дну старої бляшаної ванни. На нього начепилася ціла купа чорно-зелених слизьких водоростей. З дна піднялося ще кілька бульбашок, які луснули і наповнили повітря своїм огидним смородом. Чарлі засміявся. Він навис над нами з кровожерливим блиском очей і помахав перед нашими обличчями мокрим патином.

– Якщо не приборкаєте Стрілку до кінця канікул, мусите скупатися... ось тут!

Ми з Тіною були надто приголомшені, нажахані і спантеличені, аби здобутися бодай на слово. Ми лише збентежено дивилися на Чарлі. Він, звичайно ж, був страшенно втішений, але цього йому було мало.

– І ще мусите помити собі голови, обоє.

Я розгублено дивився на іржаво-жовту піну на поверхні корита. Мене почало нудити, але Тіна вихопила у Чарлі свій патик і замахала ним перед його носом.

– Не забудь, що це й тебе стосується, – крикнула вона. – Якщо ми приборкаємо Стрілку, ти сам тут мусиш скупатися.

Чарлі знизав плечима.

– Нема питань. Вам її ніколи не приборкати. Я вже не годен дочекатися! – Він крутнувся на підборах. – А тепер можете займатися своїми цьомками, – додав він, голосно регочучи, рушив геть.

Десь у далині я побачив маленьку чорну голівку з вухами, що тріпотіли на вітру. Це Стрілка наближалася до Чарлі зі швидкістю ракетного снаряду. Я штурхнув Тіну й почав рахувати.

– П'ять, чотири, три, два, один...

Пролунав дуже приємний для вуха вереск, і Чарлі раптово зник з наших очей. За кілька секунд він важко звівся на ноги, розмахуючи кулаком. Ми були надто далеко, щоб почути все, що він вигукував. Можете самі напружити свою увагу.

Чарлі пошкандибав далі, а я важко-важко зітхнув.

– Слухай, давай-но якнайшвидше знайдемо Стрілку й негайно почнемо її дресирувати. Ми тепер через тебе влізли у справжню халепу.

– Через мене?! Мені це подобається! Я пропоную допомогу, а мене ще й у всьому звинувачують. Ми разом у це влізли, – Тіна несподівано захихотіла й розбовтала темну воду. – Дякувати Богу, що ми у це влізли разом, – додала вона.

– Га – га – га. – І як вона могла так жартувати?

– Ще не пора купатися, – бадьоро мовила Тіна. – Ти надто легко здаєшся. Ми приборкаємо собаку, Треворе, дістанемо тридцять фунтів і ще побачимо, як Чарлі Смаг сидітиме в цьому кориті, миючи своє масне волосся. Ходімо.

Що мені ще залишалось робити?

Тіні, мабуть, здавалося, що дресирувати псів страшенно легко.

– Це стосується будь – якої тварини, – заявила вона. – Тато навчив мене спеціальної техніки. Вона називається «Модифікація поведінки...»

Мушу зізнатися, що це справило на мене неабияке враження. Тіна мала такий вигляд, ніби знала, про що говорить. Хоч Тіна завжди має вигляд, ніби знає, про що говорить. Я мав би сумніватися, але натомість я слухав її і гадав, що ми запросто досягнемо успіху зі Стрілкою.

Виявилось, що дивовижна Тінина техніка щодо приборкання псів полягала у використанні цілої пачки собачих галет з метою підкupu Стрілки. Коли Тіна перестала кричати й розмахувати руками, не залишилося вже жодного шматочка галет, а Стрілка так і не присіла, не підкорилася й не зупинилася

бодай на мить. Властиво, вона взагалі нічого не зробила, лише стала такою товстою, що її живіт роздувся, мов повітряна куля.

Мама також була не надто втішена, коли виявила, що за один вечір було зжерто цілісіньку пачку собачих галет.

Наші герої перепробували безліч технік дресирування собак, але Стрілка не хотіла сприймати жодної з них, навіть спеціальної техніки «Модифікація поведінки», яку пропонувала Тіна. Не допомагало нічого. Так, мобільний телефон тата, що його прив'язали Стрілці на шию, вона швидко розтрощила. Від батькового гніву Тревора врятувало тільки те, що телефон мав страховку.

А коли Тревор із Тіною споглядали у бінокль за Стрілкою, то ненароком побачили, що Чарлі доливає якоїсь гидоти до корита, з якого колись пили коні і де в разі програшу мали скупатися Тревор і Тіна.

В подальшому Тревор мав нагоду випробувати на собі неперевершену силу ельзаських вівчарок, про що сам сказав: «Перша вівчарка крутонула мною, наче дзитою, друга жбурнула мене назад у кропиву, а третя просто протупотіла моїми грудьми, наче на її шляху, як у казці, виник чарівний і такий потрібний місточок».

Пізніше черга щодо випробовування ельзаськими вівчарками перейшла до Стрілки. Коли вівчарки напали на Стрілку, та з переляку заскочила до будинку сержанта Смага і дуже перелякала його дружину. Потім знову був відділок поліції і нарікання на Стрілку, випробовування нервів батька Тревора... Пізніше у Тревора виникла ідея: прив'язати мисочку з їжею до велосипеда і таким чином навчити Стрілку бути слухняною. Ця видумка також не дала результату. Вівчарки знову налякали Стрілку, а та з великого переляку вскочила у машину сержанта Смага, який на той час нагодився на дорозі. Сержант не впорався з керуванням – і знову аварія, поліцейський відділок, знову з'ясування стосунків батька і сержанта Смага.

Далі із Тремором відбулись нові пригоди. До містечка прибув новий шеф поліції Бофінгтон – Ор із дружиною і донькою Меліндою. У Мелінди був жирненький песик Роксик, що зблизило Тревора і доньку поліцейського шефа. Стрілка зіпсувала дружбу Тревора і Мелінди. За своєю звичкою собачка гепнулася Мелінді на коліна, кинула її на землю, донька поліцейського порвала дорогі джинси, а тому дружбі настав кінець. Із часом Мелінда подружилася з Чарлі.

Та все-таки Стрілка виявилася розумницею, про що засвідчив конкурс собак у містечку...

Почався конкурс!

Я опустився на землю, притулившись спиною до стенда зі Стрілкою, і дивився, як Б – О [Бофінгтон – Ор] подався дерев'яною ходою геть. Мій мозок заціпенів. Він ледве сприймав той гамір, що долинав з арени, підсилений системою гучномовців. Там саме вручали призи за найбільш

доглянутого пса. Лунали підбадьорливі вигуки на честь тих конкурсантів, що посіли третє і друге місця, а тоді, звісно, найгучніше привітали переможницю, Тіну.

Смішно, але я відчув за неї втіху і гордість. Принаймні хоч Мишка досяг класного результату, але тільки тому, що Тіна так добре його доглядала. Тіна якраз дякувала суддів за приз.

– Це фантастика... майже найкращий день мого життя, – лунав у гучномовцях її голос. – Але не зовсім, бо саме цієї миті там, за лаштунками, коїться жахлива наруга над справедливістю. Одну собаку, Стрілку, дискваліфікували з конкурсу на спритність за те, що вона нібито покусала шефа поліції. Але я там була і знаю, що шефа поліції покусала зовсім не Стрілка. Це зробила собака поліцейського, а саме одна з ельзаських вівчарок сержанта Смага.

Хтось у юрбі захихотів, але Тіна спокійно вела далі.

– Пан Бофінгон – Ор сказав, щоб я це довела. Ну, що ж, я можу. Стрілка набагато менша за поліцейську вівчарку. Вона має вужчу щелепу, а між її зубами значно менші проміжки. Якщо тут є якийсь ветеринар, достатньо буде зміряти Стрілчин прикус, а тоді порівняти його зі слідами зубів на сидниці пана Бофінгтона – Ора.

Юрба загуділа. Усі гадали, що це кумедно і що з Тіниного боку було вельми відважно заявити про це. Люди почали шукати ветеринара, й невдовзі знайшли одного. Тоді всі почали кликати поліцейського інспектора, й тут він нічим не міг собі зарадити. Він пішов разом з ветеринаром до спеціального місця. Усі довго чекали, поки там робилися необхідні виміри, а тоді ... ну, ви й так, мабуть, здогадалися, що трапилось. Стрілку виправдали! Б – О не залишилося нічого іншого, як визнати, що він помилився і що його покусала собака поліцейського.

Юрба почала галасувати. Усі просто подуріли. Я також дурів там, за лаштунками! Я схопив Стрілку, і тут розпочався конкурс на спритність. Стрілка виступила краще, ніж я сподівався. Вона гасала вгору і вниз гойдалкою. Вона стрибнула крізь обруч і прослизнула тунелем. Ну, треба зізнатися, що вона зробила це не з того боку й отримала за це штрафні бали, але я був захоплений, що вона взагалі з цим упоралася. Вона раптом зупинилася перед смертельною стіною і лиш тоді, коли Тіна почала імітувати з краю арени білку, Стрілка нарешті збагнула про що йдеться, й одним гігантським стрибком пододала стіну. Тут юрба підбадьорливо заревіла, а я відчув велику втіху. Усім явно сподобалася ця собака, що докладала таких великих зусиль.

Тоді настала черга слалому. Ой, людоньки. Вісім огороджувальних сигнальних конусів стояли вишикувані в лінію, а Стрілці треба було їх всіх оббігти. Ну, ви ж пам'ятаєте, що сталося тоді, коли Стрілка вперше намагалася це виконати на старому футбольному полі, з тими шинами, що ми їх з Тіною для неї розклали. Пам'ятаєте, що вона тоді зробила?

Цього разу вона продемонструвала щось подібне. Стрілка кинулася до першого конуса, штурхнула його так, що той полетів шкереберть, тоді погнала за ним і кілька разів укусила. Це саме вона повторила з другим конусом. На третій конус вона з розгону стрибнула і розчавила його. Четвертий вона спробувала забити в уявні ворота. Тоді надзюркала на п'ятий, від чого юрба істерично зареготала, після чого сіла на землю й почала себе облизувати. Кінець виставі.

Я вже не пригадую, скільки штрафних балів отримала вона за це, то я й не мав багато часу над цим замислюватися, бо наступною учасницею була ельзаська вівчарка № 3, яку виводив на арену сержант Смаг.

Собака була просто досконалою. Це була чудово вишколена поліцейська собака, і що то було за видовище, овва! Вона бігала, кружляла і стрибала так, неначе роками тільки й цим займалася. Їй не присудили жоднісінького штрафного бала. Я стояв збоку разом зі Стрілкою та іншими учасниками, спостерігав за цим бездоганним виконанням, а моє серце падало дедалі нижче, нижче, нижче, прямісінько на дно того корита для коней. Нам з Тіною тепер його ніяк не уникнути. Смаг і Бофік – Сметоносна Шавка перемогли.

Ельзаській вівчарці № 3 залишилося тільки виконати слалом.

Сержант Смаг забрав руку з її ошийника, і вівчарка заходилася петляти довкола конусів у вишуканому стилі. Перший конус, другий, третій, четвертий, п'ятий, і раптом собака завмерла на місці. Вона подріботіла назад до п'ятого конуса й почала підозріло його обнюхувати.

Це був той конус, на який напісяла Стрілка. Знаєте, як то буває з собаками! Вівчарка № 3 усе нюхала й нюхала, кружляла довкола і кружляла, а тоді, нехай йому грець, задерла лапу й почала шалено дзюрити там, де щойно це зробила Стрілка! Юрба знову покотилася з реготу, а вівчарка № 3, замість продовжувати виступ, стала роззиратися довкола арени. Вона знала, що Стрілка має бути десь неподалік. Вони зауважили одна одну, і вівчарка зірвалася з місця, мов ракета, люто гавкаючи і прямуючи навпростець до Стрілки.

Стрілка не марнувала часу, коли на неї почав насуватися цей ельзаський танк. Ви вже, звичайно, знаєте, що Стрілка вміє швидко бігати, причому дуже швидко. А повороти вона робить настільки вправно, неначе вродилася автогонщицею. Вона помчала довкола арени, рятуючись від ельзаської вівчарки, проскочила тунель, перестрибнула стіну. Оббігла всі конуси, пронеслася вгору і вниз гойдалкою, і з кожним колом до цієї погоні долучалося дедалі більше псів.

За кілька секунд уся арена аж кишіла від собак, що гавкотіли, дзвякотіли й ганялися одна за одною, самі за собою, а також за своїми господарями і суддями. Деякі з них застрибнули на передні ряди, і глядачі поспіхом почали лізти одне одному на спину, шукаючи порятунку. Вряди-годи собаки когось кусали, бідні жертви верещали, і минуло хвилин двадцять, аж поки

все, нарешті, заспокоїлося.

Коротше кажучи, Стрілка набрала стільки штрафних балів, що зайняла останнє місце. Але ельзаську вівчарку № 3, завдяки якій і зчинилася вся ця веремія, дискваліфікували й ганебно випроводили геть. Мало того, вже коли ми з Тіною радісно вітали самі себе, пролунало ще одне оголошення, цього разу стосовно поліцейської показової команди на мотоциклах.

– На жаль, показовий виступ не відбудеться в зв'язку з захворюванням одного з членів команди. – Ми вибухнули сміхом. Захворюванням?

Насправді вони мали на увазі, що певній особі аж пекла від болю сідниця! Отож сержанта Смага аж ніяк не можна було назвати щасливим чоловіком. Зате таким чоловіком можна було назвати мене, а також мого тата і Тіну. (Ну, щоправда, Тіну також не можна було назвати щасливим чоловіком, але ж ви знаєте, що я маю на увазі).

Чарлі Смаг програв парі. Б – О був переможений. Мені важко було в це повірити. Ми з Тіною були на сьомому небі, хоч і розуміли, що аж ніяк не зможемо примусити Чарлі навіть наблизитися до корита для коней, не те що туди залізти. Нас тішило вже те, що нам самим не доведеться купатися в тій гидоті. А найкласнішим було те, що Стрілку врятовано! Чуднесенько-гарнесенько!

Минуло кілька днів після катастрофічної виставки собак, і якось ми побачили на вигоні Чарлі, що прогулювався там з Меліндою, Роксиком і трьома ельзаськими вівчарками. То була така собі нівроку зграя, а варто було вівчаркам зауважити Стрілку, як вони відразу погналися за нею. Стрілка миттєво понеслася з карколомною швидкістю в протилежний бік. Чарлі втішено загиготів, дивлячись, як женуться за нею, клацаючи щелепами, чотири величезні, дзявкотливі почвари.

– Прикро, що виставка собак закінчилася так ганебно, – якомога невинніше мовила Тіна. – Ну, що, лізеш тепер у корито?

– Ага, розігнався. Може, примусиш мене? – реготнув Чарлі. – Якби нашу собаку не дискваліфікували, ви б чорта з два виграли. – Мелінда усміхнулася й узяла його під руку.

– Слабенька підготовка, – сказав я. – Якщо треба допомогти, ми з Тіною досить добре дресируємо.

– Ну, так, аякже, – глузливо відповів Чарлі. – Ви й дохлу мишу не видресируете!

– Хочеш закластися?

Цього разу Чарлі нічого не відповів. (І слава Богу!).

Ми підійшли до корита для коней. Воно виглядало ще огидніше, ніж досі. Ми з Тіною не стрималися й захихотіли, пригадавши, з яких компонентів складався шампунь для собаки Чарлі.

– З кого це ви смієтеся? – насупився Чарлі. – З мене?

– Та що ти, Чарлі, ми й гадки такої не мали.

Він зиркнув на нас з величезною підозрою. Я помітив удалині двійко вух,

що лопотіли й стрімко наближалися. Почув зрадницьке гав-гав-гавкання трьох ельзаських вівчарок. Вони й далі гналися за Стрілкою, захеканий і задиханий Роксик біг за ними слідом, і весь цей псячий ураган насувався прямісінько на нас.

Бадьоро дзявкнувши, Стрілка підстрибнула високо вгору, розкішно промайнула над головою Чарлі, приземлилася з протилежного боку від корита й помчала вигоном далі. Пригналися ельзаські вівчарки й одна за одною стрибнули вслід за нею.

– ГИ-ГИ-ГИ, РЕГОТНУВ Чарлі. Зараз вони злапають твою шавку і покажуть їй де раки зимують, – тішився він, аж тут з'явився Роксик. Роксик не міг підстрибнути так добре, як інші. Він спробував це зробити, але промазав. Натомість він, немов ядро з гармати, влучив прямісінько в Мелінду. Мелінда почала падати на спину, й далі тримаючи Чарлі попід руку. Вона наштовхнулася на корито, що лежало за нею ззаду...

Уявляєте собі картину, га? Ану ж бо, розмалуйте її в своїй уяві розкішними кольорами, застосовуючи найновіші технології. Прокрутіть її в заповільненому темпі перед своїм внутрішнім зором. З'являється Роксик – великий, м'ясистий, незграбний пес породи боксерів, Гіацинт Гончак Генріхович VIII, що всією своєю вагою гупається в Меліндині груди. Мелінда відступає, спотикаючись, назад, наштовхується на краєчок корита, перечіпляється і падає туди спиною, тягнучи за собою Чарлі. Лунає могутній ПЛЮСКІТ і ХЛЮПІТ води, а трійко тіл шубовстає в корито для коней.

Коли вони зрештою випірнули на поверхню, то були чорнющі з голови до ніг, а також червонющі, сірющі, зеленющі та ще й мокрющі до самої шкіри. Їхній одяг був бруднезний. Їхня шкіра була бруднезна, а як вони смерділи, жах!

Чарлі майже не міг говорити. Майже.

– Ви! – заревів він.

– Та це не ми, Чарлі, – уточнила Тіна. – Це Роксик. – І тут, ніби на підтвердження цих слів, пригналися назад три ельзаські вівчарки, які вирішили скупатися разом зі своїм господарем у цій розкішній ванні. Одна, друга, третя. Хлюп, хляп, хльоп. Чарлі з Меліндою знову пішли на дно. Вони випірнули, хапаючи ротами повітря, ковзаючи в нечистотах, падаючи одне на одного і знову пірнаючи на дно. Мелінда, яку вже годі було пізнати, верещала мов недорізнана.

– Мій тато каже, що ніколи не варто довіряти тому, хто потребує трьох ельзаських вівчарок, – сказав я.

Дорогою додому ми з Тіною безперестанку реготали. Підходячи до моєї хати. Ми й далі падали зі сміху.

– Це було так класно, – тішилася Тіна.

– Ага, супер. Я зиркнув на неї. – Дякую. Нічого цього не сталося б, якби не ти.

Тіна зашарілася.

– Ми це зробили вдвох, – заперечила вона.

– Я знаю, я й мав це на увазі. Сам би я цього не зробив. Вибач за ту Мелінду й усе інше.

– Ой, та що там.

Я намацав в кишені маленький браслетик і видобув його звідти.

– Це замість подяки, – пробурмотів я.

Якось дивно себе почував, немовби все переплелось – ніяковість і гордість, надія і втіха – я був якийсь сам не свій. Поклав того браслетика Тіні на долоню.

– Це мені? – здивувалася вона, дивлячись на подарунок. Торкнулася його легенько пальцем. – Який він гарний, – прошепотіла вона. – І там малесеньке сердечко, – вона поглянула на мене сяючими очима. – Воно твоє чи моє?

Я закусив губу.

– Моє, – мій голос зірвався, і я пустив півника.

... Стосовно прикрого інциденту, про який йшлося раніше... Стрілка хотіла б зазначити, що не всі собаки жіночої статі вміють це робити, але їй вдається, бо вона розумна, ось так!

Нузет Умеров

Народився 13 листопада 1931 року. В Сімферополі. Після школи працював токарем, слюсарем, шахтарем.

По закінченню інституту працював головним редактором по друку. З 1984 року очолив найстарішу кримськотатарську газету. Вірші почав писати ще в школі. Один із ініціаторів створення журналу для дітей «Світ дитинства». Автор понад двадцяти книг. Брав участь у створення післявоєнного букваря «Еліфбе».

Де жита спраглу душу чарують.
Батьківщино моя!
Рідна мати-земля,
Дай я руки твої поцілую!

Я на берег прийшов,
Море зір звеселя,
І прибоєм стріча-салютує!
Батьківщино моя!
Рідна мати-земля,
Дай я руки твої поцілую!

Над Ай-Петрі стрімким,
Сонце птахом кружля,
Я у гори піду, помандрую.
Батьківщино моя!
Рідна мати-земля,
Дай я руки твої поцілую!

ПРИЙШЛА ЗИМА

Прослала білі килими
Зима до наших ніг.
Сніговика зробили ми,
Щоб вартував нам сніг.
На лису голову йому
Ми одягли ковпак.
Вітри ж пронизливі в Криму, —
Зима ж бо як не як!
Замість очей — вуглинки дві,
Аби не був сліпим!
Вуглинки чорні, мов живі,
Він ними блим та блим!
Щоб у відлигу не розкис,
Комфортно щоб було,
Йому зробили з моркви ніс,
Щоб з носа не текло.
Наш сніговик стоїть, не йде,
Вартує сніг з мітлою.
А ми на ковзанці весь день
Катаємось юрбою!

КАЛЕНДАР

ЦЕ ДЛЯ ВАС, МАМИ!

Ми з мамою вчора
Пішли на базар,
Купили великий
Собі календар.

Дванадцять сторінок —
Такий його лік.
І кожна сторінка
Не місяць, а рік.

У кожного року
Є назва своя.
Ті назви читав
Із цікавістю я.
Рік Півня, Собаки,
Вола і Свині,
Рік Мавпи,
Рік Кішки,
Коня і Змії.
Рік Тигра, Бика,
Рік Кози і Вівці, —
Читав з насолодою
назви я ці.

Але чом лиш звірями
Рік хтось нарік?
Де ж хлопчика рік
І де дівчинки рік?!

Було б календар той
З його сторінками
Людськими наповнити
Ще іменами!

Рік Петрика, Гриця,
Рефата, Асана,
Ельвіри, Діляри,
Катрусі, Оксани..!

З бурульок понад вікнами

Вода кап-кап, кап-кап!..
Сніжок останній вітамі
Обтрушує наш сад.
На пагорбі під кленами
Несмілива, сяйна
Травичкою зеленою
Проклюнулась весна.
Це для вас, наші мами,
Перших пролісків цвіт!
І палкий наш весняний
Щиросердний привіт!
Химерами комічними
Пливуть хмарки малі.
До берегів космічних ми
Направим кораблі.
І до планет незвіданих
В ракеті помчимо.
Для вас найперших квітів ми
На Марсі нарвемо.
Подаруємо вам, наші мами,
Перших пролісків цвіт.
І палкий наш весняний
Щиросердний привіт!

ПРО ІКАРА

Я в книжці легенду
Читав про Ікара,
Як хлопця спіткала
Того Божа кара.
Він мріяв до сонця
Злетіти, як птах.
Та крила зламались
І впав він, о жах!
Раніше таких
Не було магазинів,
Де все, що потрібно,
Лежало в корзинах.
Купив отакенну
Деталей я сумку
І сам дельтаплан
Змайстрував за малюнком.

ПРО ДІВЧИНКУ ГУЛЮ

Піднявся на гору,
Розбігся — і в небо,
Лечу, ніби в казці,
Усе як і треба.
Гукають хлоп'ята:
— Хвостом покрути!
Дивлюся — назустріч
Біжать два стовпи.
Коли б цих стовпів
Я уникнув зустріти
Я зміг би планету
Довкруж облетіти.
Підбитий упав я
На поле зелене...
... Легенду тепер
Не напишуть про мене...

РАЙДУГА

Скільки барв на ній
Овва!..
Хто це диво збудував?!
Хмари — сірі муляри
Гори цегли нанесли.

Дощик змурував дугою
Міст прозорий над рікою.
Сонце весело сянуло
Фарби в відра зачерпнуло.

Водить сонце над рікою
Пензлем — променем-рукою.

Сонце фарб не шкодувало
Кольори все розсипало:
І червоний, аж вогнистий,
І жовтаво-золотистий,
І зелений, й голубий
Долучало до дуги.

Тільки вітер — ой, же хитрий!
Язиком лизнув — все витер!

Мама Гулі давала пораду:
— Ти багато не їж шоколаду,
Будуть зуби хворіть, випадати,
Доведеться іти лікувати.
Ну, а ті, що нестерпно болять
Доведеться їх геть виривать!
Будуть з тебе усі кепкувати
І беззубою бабцею звати.

Тож, послухайся, доню, пораду
І багато не їж шоколаду!

Гуля пухлі скривила губи:
— Я вставлю, як тато,
Залізні зуби!

ХТО МУДРІШИЙ

Якось слону сказав жираф:
— Хоч в мене й довга шия,
Немов тополя у дворі
Я вирости ще мрію.
Щоб аж до Місяця, до зір
Сягнути головою,
Не зміг щоб зростом жоден звір
Зрівнятися зі мною!
— Нащо тобі у вись рости, —
Слон відповів байдуже, —
Коли не можеш й до землі
Ти дотягнутись, друже!

НОВОСІЛЛЯ

Є дощечки,
Цвяхи є,
Лист тонкий фанерний.
От і все.
Тепер у нас
Вийде все, напевно.
Навесні, як танув сніг,

Ми часу не гаяли:
Дім багатоповерховий
Для пташок поставили.
І на кожному поверсі
Вже висять таблички:
«Дім для дятла»,
«Дім стрижа»,
«Хатка для синички»...
«Дім сороки»,
«Дім грака»,
«Дім дрозда», —
Не півня.

А над ними каланча —
Голуба шпаківня.
В час вечірній
Перед сном,
Ми сюди з'явилися:
Що за диво?!
В новий дім
Горобці вселилися!

ЩО СОЛОДШЕ?

— Що найсолідше? —
Спитав я в хлоп'ят.
Хором весь клас відповів:
— Шо-ко-лад!
Згадали про цукор,
Про торт і халву,
Про баунті й снікерс
Й варення-айву.
Сергійко-товстун
Крок ступив наперед
І гучно сказав:
— Найсолідше — це мед!
А Олечка руку
Тягла вгору знову:
— О, ні, найсолідше —
Це лагідне слово...

